ҚУТЛУҒ БАЙРАМ ТОНГИ ОТДИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ХАҚИҚАТИ

1990 йил 1 май
СЕШАНБА
№ 99 (4.893)

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин

Хўжалик раҳбари минбари

ЭРТА ҲОСИЛ — КАТТА ДАРОМАД

Хўжалигимиз асосан пахтачиликка ихтисослашган. Ҳосилдорлигимиз анча баланд. Бу йил ҳам 1850 гектар ерга оби-тобида чигит экдик. Баъзи майдонларда чигит униб чиқа бошлади. Мақсадимиз: ҳосилни эрта етиштирсак, юқори навга сотамиз. Даромадимиз ҳам шунга қараб кўпроқ бўлади.

Лекин менинг назаримда фақат пахтага ёпишиб олиш билан даромадни кўпайтириб, деҳқоннинг турмуш тарзини яхшилаш маҳол. Қандай бўлмасин, имкониятлардан кўпроқ фойдаланишимиз керак. Шундагина мўмай даромад олишга эришамиз ва шу йўл билан қишлоқ кишисининг турмуш маданиятини юксалтира оламиз.

Хўжалигимизда сабзавот етиштиришни ҳам яхши йўлга қўйганмиз. Даромадимиз ҳам йилдан-йилга яхшиланиб бораётир. Ўтган йили сабзавот экилган ҳар гектар ернинг самарадорлиги 6500 сўмдан зиёд бўлди. Бу етарли эмас, албатта. Сабзавот ҳосилини кўпайтириш йўлларини қидираяпмиз, илғорлар тажрибасини қунт билан ўрганиб, уларни ишлаб чиқаришга жорий этаяпмиз. Бу йил 430 гектар майдонга сабзавот экинлари экдик. Эрта баҳордан 30 гектар ерга карам кўчати экиб, уни плёнка остига олдик. Шунингдек, 10 гектар майдонда плёнка остида бодринг парвариш қилаяпмиз.

Ўтган йили тажриба учун бир гектар ерда плёнка остида помидор етиштирдик ва ундан 42 минг сўм даромад олдик. Кўриниб турибдики, натижа яхши. Мана бу йил 28 та бригадамизнинг ҳаммасида плёнка остида эртаги помидор етиштираяпмиз. Ўйлайманки, даромадимиз чакки бўлмайди.

Билиб меҳнат қилинса, ер алдамайди. Энг аввало, бу хазинани очишнинг сирини билиш керак. Сабзавот экиш билан ерларимиз дам олишига имконият яратаяпмиз. Бу йил сабзавот экилган ерда келаси йили пахта етиштирамиз. Учинчи йилга ўтиб яна сабзавотга навбат берилади. Лекин сабзавотнинг машаққатлари ҳам ўзига яраша, чидам билан меҳнат қилиш керак.

Биргина Сотволди Йўлдошев бошлиқ бригада мисолида хўжалигимизнинг умумий манзарасини тасаввур қилиш мумкин. Унинг бир гектар майдондаги помидори қийғос гуллаб, хомаклай бошлади. Бу ерда 40 минг туп кўчат парвариш қилинаётир. Ҳосил эрта пишади. Бу жуда катта даромад манбаи.

Бригадада эртаги помидордордан ташқари 19 гектар майдонга ўртапишар помидор кўчати ўтқазилди. Кўчатлар табақаланиб экилмоқда. Аввал 7 гектар ерга кўчат ўтқазилди. Тўрт кундан кейин яна 6 гектарга экилди. Уч-тўрт кундан кейин қолганига кўчат ўтқазилади. Шундай қилинса, ҳосил биринкетин етилади, шошиб қолинмайди, узлуксизлик давом этаверади.

Лекин шу ўринда бир нарсани айтиб ўтишим керак. Ўтган йили гектаридан 400 центнердан ҳосил олдик. Бу кўрсаткични кўтариш мумкинми? Ҳа, мумкин. Лекин консерва заводидаги тартибсизлар, ҳосилни вақтида қабул қилиб олмаслик хўжаликка катта зарар қилаётир. Ҳосилимизнинг бир қисми сув бўлиб оқиб кетади. Пишганини пешма-пеш топшириш имкониятига эга бўлганимизда эди, ҳосилдорлик бемалол 500 центнердан ошиб кетган бўларди.

Шу кунга қадар эртаги карамни иккинчи ишловдан чиқардик. Ҳозир карам бош ўрамоқда. Уларни Биринчи май дастурхонига етказиб бермоқчимиз. Бодринглар 4—5 қулоқ бўлиб қолди. Унинг ҳам олдини байрамга совға қилмоқчимиз. Ниятларимиз талайгина. Энг муҳими, ҳалол меҳнатимиз билан эл дастурхонини сабзавот маҳсулотлари билан мўл-кўл қилишдир.

Эртаги сабзавот маҳсулотлари етиштириш хўжалигимиз учун мўмай даромад манбаидир. Хўжалигимиз меҳнаткашларида қизиқиш кучайган. Ўтган йили бир гектар ерда плёнка остида помидор етиштирган бўлсак, бу йил 28 гектарга кўпайтирдик. Келаси йилдан эса майдонни икки баробарга оширмоқчимиз. Ишонаманки, бу имконият хўжалигимиз экономикасини мустаҳкамлайди, деҳқонларимизнинг моддий манфаатдорлигини оширади. Бу ўз навбатида ерга бўлган муносабатни ҳам ўзгартиради.

Хўжалигимиз деҳқонлари пахта ҳосилдорлигини кўтариш билан бир вақтда сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга ҳам тобора қизиқиб, меҳр қўйиб боришаётир. Буни ҳозирги шиддатли меҳнат маромида ҳам кўришимиз мумкин. Мақсадимиз битта: гектарлар самарадорлигини кескин ошириш ва шу асосда қишлоқ аҳолисининг турмуш маданиятини кўтаришдир. Ҳозирги кундаги ҳар бир ҳаракатимиз шу ниятга қаратилган.

А. ОРТИҚОВ,
Ленин районидаги «Правда Востока» колхозининг раиси.

М. ЖЎРАЕВ чизган плакат.

ВАТАННИНГ ЮКСАК МУКОФОТЛАРИ

29 апрель куни СССР Президенти М. С. Горбачев Катта Кремль саройининг Владимир залида бир гуруҳ ўртоқларга давлат мукофотларини топширди.

Синовчи-учувчи С. Г. Близнюк Совет Иттифоқи Қаҳрамони юксак унвонига сазовор бўлган эди. Унга Ленин ордени ва «Олтин Юлдуз» медали топширилди. Узоқ Шарқ денгиз пароходчилиги Певек денгиз савдо портининг бошлиғи Б. Ф. Абакумов, Мурманск денгиз пароходчилиги «Дмитрий Пожарский» теплоходининг боцмани Г. П. Забелин, СССР саънат академиясининг ҳақиқий аъзоси, И. Е. Репин номли рангтасвир, ҳайкалтарошлик ва меъморчилик институти кафедрасининг мудири А. А. Мильников, ёзувчи Е. И. Носов, Чита области Ага Бурятлари автоном округи Ленин номли колхознинг катта чўпони Д. Ц. Пурбуев, ВАСХНИЛ академиги, Я. Р. Коваленко номли экспериментал ветеринария Бутунittифоқ илмий тадқиқот институти лабораториясининг мудири А. Х. Саркисов, СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери Н. П. Старостин, Украина Ленин комсомоли номли Донецк машинасозлик заводининг токарь-каруселчиси Е. А. Якубенко Социалистик Меҳнат Қаҳрамони бўлдилар. Уларга Ленин ордени ҳамда «Ўроқ ва Болға» олтин медали топширилди.

СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Ю. М. Воронцов, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари, СССРнинг космонавт-учувчилари А. С. Викторенко билан А. А. Серебровга Октябрь революцияси ордени, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси П. Г. Бунич, СССРнинг ХХРдаги элчиси О. А. Трояновскийга Меҳнат Қизил Байроқ ордени топширилди.

Ҳаво-десант қўшинлари қўмондони, генерал-полковник В. А. Ачалов «СССР Қуролли Кучларида Ватанга хизмат қилганлик учун» биринчи даражали орденига, «Ленин» атом музёрарининг мастер-электрчиси А. А. Пушкин биринчи даражали Меҳнат шуҳрати орденига сазовор бўлдилар.

Армия генерали Д. Т. Язовга Совет Иттифоқи Маршали, генерал-полковник М. А. Гареевга армия генерали, адмирал К. В. Макаровга флот адмирали ҳарбий унвонлари берилди.

В. П. Дуров номли ҳайвонотлар театрининг бош режиссёри — директори Н. Ю. Дуровага, Марказий телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг катта болалар хори бош дирижёри — бадиий раҳбари В. С. Поповга, М. Горький номли болалар ва ўсмирлар фильмлари марказий киностудиясининг кинорежиссер-постановкачиси И. А. Фрэзга «СССР халқ артисти» фахрий унвони берилганлиги тўғрисидаги ёрлиқлар топширилди.

Москва бадиий соатлар заводининг мастер бригадири Н. С. Глазков, соат саноати илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Н. Н. Лукоянов «СССРда хизмат кўрсатган саноат ходими» фахрий унвони, 1-«Моccтрой» тресги 6-қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи В. А. Затворницкий, «Главмосстрой» лойиҳа-қурилиш бирлашмаси 1-уйсозлик комбинатининг бошлиғи В. Е. Копелев, «Трансгидромеханизация» қурилиш-монтаж ишлаб чиқариш бирлашмаси 481-ихтисослашган бошқармасининг мастери Н. М. Корольков «СССРда хизмат кўрсатган бинокор» фахрий унвони берилганлиги тўғрисидаги ёрлиқларни олдилар.

Профессор, Москва архитектура институти кафедрасининг мудири И. Е. Рожинга «СССР халқ архитектори», СССР педагогика фанлари академияси болалар ва ўсмирлар физиологияси илмий тадқиқот институтининг 710-экспериментал ўрта мактаби директори В. К. Жудовга, Москвадаги 587-ўрта мактаб ўқитувчиси С. Н. Лисенковага, СССР педагогика фанлари академияси ўқитиш мазмуни ва усуллари илмий тадқиқот институти лабораториясининг мудири В. Ф. Шаталовга «СССР халқ ўқитувчиси», Биков бирлашган авиаотряди учувчилар отрядининг командири И. Ф. Крюковга «СССРда хизмат кўрсатган транспорт ходими» фахрий унвонлари берилди.

С. Г. Близнюк мукофот учун миннатдорчилик изҳор қилар экан, Аэрофлот пассажирлари яқин вақт ичида Ил-96-300 янги самолётининг афзалликларидан фойдаланишлари мумкин, деб ишонтирди. Бу самолётга мамлакатимиздагина эмас, чет элларда ҳам қизиқиш билдирилди.

А. А. Мильников жамиятимизда амал қилиниши лозим бўлган ахлоқ ва одоб мезонлари оналар, ўқитувчилар ва шубҳасиз санъат намунасида таркиб топаётганини уқтирди. Инсон қалбига йўл топа оладиган юксак маънавий санъатгина ахлоқийликка ўргатади. Эзгу туйғуларни қарор топтирмасдан туриб, бутун халқимиз шу қадар орзу қилаётган ниятларга эришишимиз қийин бўлади.

Е. А. Якубенко бозор омилларидан кенг фойдаланиш асосида туб иқтисодий ислоҳотнинг амалий программасини ишчилар синфи тушуниб, қўллаб-қувватлашларини таъкидлади.

К. В. Макаров юксак ҳарбий унвонларга сазовор бўлганлар номидан гапириб, СССР Президентига, Олий Совети ва ҳукуматига Қуролли Кучлар бутун шахсий составининг жанговар меҳнатига ишонч билдирганлиги ва уни юксак баҳолаганлиги учун ташаккур билдирди. Бугун, деди у, қабул қилинган мудофаа доктринаси негизида Қуролли Кучларда чуқур ўзгартишлар амалга оширилмоқда. Биз ўз асосий вазифамизни мамлакат мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда деб биламиз. Сизларни Ватаннинг юксак мукофотлари билан чин қалбдан табриклайман, деди М. С. Горбачев. Катта байрам арафасида мукофотлар топширилиши — ижтимоий-сиёсий турмушимизнинг яхши белгиларидандир. Меҳнат кишилари бепоён мамлакатимизнинг барча жабҳаларида ва космосда ҳам мамлакатимиз ва халқимиз шуҳратига шуҳрат қўшадиган ишларни қилмоқдалар, ҳаётни давом эттирмоқдалар. Биз қандай режалар тузмайлик, қандай шиорларни ўртага ташлаймайлик, ҳар ҳолда сўнгги, ҳал қилувчи сўзни кишилар ўз ишларида, фидокорона меҳнатларида ифода этадилар.

Бу залда атоқли кишилар тўпланишган ва мен мамлакат раҳбарияти номидан, бутун халқимиз номидан уларга самимий ташаккур билдирмоқчиман. Ватан фаровонлиги йўлидаги ижодий меҳнат ҳамма ерда ва ҳамма вақт керак. Ҳозир, қанчадан-қанча мунозаралар, эҳтиросли митинглар орқада қолган пайтда — тўғри ҳали улар бор ва бўлади, — сиёсатга, аниқ режалар ва мақсадларга эга бўлган пайтимизда энг муҳими ишлашдир. Ушбу байрам учрашуви, умид қиламанки, хотирангизда сақланиб қолади. Чунки ҳар биримиз одамлар учун қилаётган ишларимиз билан тирикмиз. Самимий табрикларимни яна бир марта қабул қилгайсиз. Сизнинг меҳнатингиз бошқа кишиларга, энг аввало ўрнимизга келаётган авлодларга намуна бўлишига умид қиламан. Байрамингиз муборак бўлсин!

Мукофотларни топшириш маросимида СССР Президентлик Кенгашининг аъзолари В. И. Болдин, Е. М. Примаков қатнашдилар.

(ТАСС).

Байрам меҳнат вахтаси

БАЛЛИ, ХОРАЗМЛИКЛАР

Хоразмлик заршуносларнинг довруғи маълум ва машҳур. Мана, бу йил ҳам улар ўз анъаналарига содиқ қолмоқдалар: баҳор об-ҳавосининг инжиқликларига қарамай асосий майдонларга чигит экиб бўлдилар. Хонқа районидаги «Хоразм» колхози механизаторлари областда биринчи бўлиб чигит экишни тугалладилар. Бу хўжалик азаматлари барча агротехника тадбирларини қулай муддатларда ўтказишиб, қатор йиллардан буён пахта, маккажўхори, сабзавот экинлари ва бедадан мўл ҳосил олмоқдалар. Ўтган йили хўжалик деҳқонлари 1.585 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 32 центнер ўрнига 35,6 центнердан оқ олтин териб олдилар.

Жорий йил режалари ҳам чакки эмас. Унга ўтган йил кузидаёқ мустаҳкам тамал қўйилди, барча майдонлар суфатли ҳайдалди, эрта баҳорда эса яхоб қўйилди. Суғориш шохобчалари тозаланди, апрелнинг бошигача далалар экишга тахт қилинди.

Экиш одатдагидек апрелнинг биринчи ўн кунлиги ўрталарида бошланди ва учинчи ўн кунликнинг ўртасида тугалланди. 1.426 гектар майдонга тўртинчи тип тола берадиган 175-Ф навли биринчи класс уруғ қадалди.

Шуни таъкидлаш керакки, жорий йилда пахта майдонлари бироз қисқарди — 140 гектар ер колхозчиларга томорқа участкаси ва бошқа экинлар учун ажратилди.

Ҳозир аксарият майдонларда чигит қийғос униб чиқди. Тажрибали механизатор Бахтиёр Анноқов бошлиқ бригада деҳқонлари эса тасаррруфидаги 90 гектар майдонни биринчи ишловдан чиқардилар. Мурғак ниҳоллар маъдан ўғитлар билан озиқлантирилди, энди эса ниҳолларни ягана қилиш бошланди. Ана шу бригада базасида район мутахассисларининг кўрик-кенгаши ўтказилди ва бу йилги шароитда ғўза қатор ораларига ишлов бериш масалалари ўртоқлашилди.

Шу райондаги А. Бобоев номли, К. Маркс номли, «Победа» колхозларининг деҳқонлари ҳам экишни қулай муддатларда ниҳоясига етказиб, ғўза қатор ораларига ишлов беришга киришдилар. Шунингдек, Урганч районидаги Охунбобоев номли, Чапаев номли, «Пахтакор», Янгиариқ районидаги «Коммунизм», Чапаев номли, Ҳазорасп районидаги Фрунзе номли, Карл Маркс номли, «Партия XXI съезди», «Обод» колхозларида ҳам қатор ораларига ишлов бериш қизғин бошлаб юборилди.

Аммо беш қўл баравар бўлмаганидек, областда иш суръати бирмунча судралаётган хўжаликлар ҳам бор. Хонқа районидаги «Правда», «Ленинград» колхозлари, Шовот, Қўшкўпир, Янгибозор, Гурлан районларидаги аксарият хўжаликлар шулар жумласидандир.

Шовот район агросаноат уюшмаси раҳбарлари сўнгги йилларда атроф муҳитини муҳофаза этиш баҳонасида уруғлик чигитни дориламасдан экишга йўл қўймоқдалар. Бунинг ўрнига сув ўтлари эритмаси билан ишлов берилмоқда, холос. Давлат стандартига хилоф равишда дориланмаган уруғни сернам майдонларга экиш уруғликнинг кўп сарф бўлишига олиб келади. Чунки бундай ҳолларда тупроқда уруғ чирийди, баъзан қайта экиш заруратини юзага келтиради. Бундай ҳолат 1989 йилда рўй берган эди, афсуски жорий йилда ҳам ундан четлаб ўтилмади. Хусусан, область бўйича фақат шу районда чигит экиш ҳамон давом этаяпти. Жами майдонларнинг тўртдан бир қисмига чигитни қайта экиш кўзланмоқда. Район агросаноат уюшмаси раҳбарларининг бундай ўжарлиги, қатор йиллар мобайнида ҳаммабоп уруғ экишни хуш кўрмаётганлиги ноишлаб чиқариш харажатларининг кўпайишига, ҳосилдорликнинг пасайишига олиб келмоқда. Ўйлаймизки, фан ютуқлари ва илғор тажриба асосида ишлаб чиқилган, барча пахтакорларнинг қайта-қайта синовидан ўтган усулларни рад этиш яхшиликка олиб бормаслигини ўз тажрибаларидан тушуниб етишар. Ва ниҳоят, хатолардан сабоқ олиш, бошқаларнинг тажрибасини қўлланиш зарурлигини тушунмоқ керак. Бунинг учун ўзимиз қайта-қайта хатоликларга йўл қўйишимиз шарт эмас.

Апрелнинг сўнгги беш кунида об-ҳавонинг чарақлаб туриши экиш агрегатларини унум билан ишлатиш имконини берди. Республикамизнинг беш области — Хоразм, Сурхондарё, Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятларининг деҳқонлари бу имкониятдан усталик билан фойдаландилар ва чигит экишни Биринчи май байрамигача тугалладилар.

Бухоро, Тошкент, Қашқадарё областларининг деҳқонлари бу юмушни байрам кунлари ниҳоясига етказадилар. Бу вилоятларда кейинги кунларда ҳар агрегат ёрдамида 12—14 гектар ерга барака уруғи қадалаётир.

Сирдарё, Жиззах, Самарқанд областлари ва Қорақалпоғистон АССР хўжаликларида чигит экишнинг бориши бирмунча жиддий. Бу областларда ҳали жами майдонларнинг ярмидан кўпроғига уруғ экиш ташвиши турибди. Бироқ об-ҳаво очиқ бўлиб турса бу вазифа саноқли кунларда ниҳоясига етказилиши мумкин. Бунинг учун техника ва ишчи кучи мавжуд.

Р. НАЗАРОВ,
Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети пахтачилик бошқармасининг бошлиғи.

ЯШАСИН 1 МАЙ — МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ ХАЛҚАРО БИРДАМЛИК КУНИ!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май чақириқларидан).

ҒАЙРАТГА ҒАЙРАТ ҚЎШИБ

Поп районидаги Ленин номли совхознинг Абдураҳмон Ҳайитов бошлиқ ижарачи бригадаси коллективи бу йил пахта билан бир қаторда 15 гектар майдонда дон учун маккажўхори етиштирмоқда. Шу кунларда бир текис униб чиққан ниҳоллар меҳр билан парвариш қилинаяпти. Механизатор Дилмурод Соҳибов меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни 1 Май байрами шарафига ғайратга ғайрат қўшиб ишлаётир. У кунлик топшириқни 1,5—2 ҳисса адо этиб, бошқаларга намуна бўлмоқда.

Ижарачи коллектив 80 гектар майдонда пахта етиштириб, пландаги 36 ўрнига 40 центнердан хирмон кўтаришга азму қарор қилган. Кўзланган марра эгалланиши учун эрта баҳорданоқ барча ишлар оби-тобида адо этилаяпти.

Шу совхознинг Қурбонбой Матвалиев бошлиқ бригадасида ипак қурти боқиш мавсумига ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўрилди. Эрта баҳорданоқ мавжуд тутзорларни ва ўтган йил кузда экилган дарахтларни суғориш, озиқлантириш намунали йўлга қўйилди. Шу иш билан шуғулланадиган оилалар белгиланиб, сўкчакларни тайёрлаш ва бошқа юмушлар кўнгилдагидек адо этилди. Пиллакорлар 85 қути қурт уруғини биринчилардан бўлиб жонлантиришга қўйишди. Кумуш тола ижодкорлари бу йил ҳар қути қурт уруғидан 70 килограммдан ошириб хом ашё олишга азму қарор қилганлар.

Р. ҚУРБОНОВ.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Сурхондарё область партия комитетининг Термизда бўлган пленумида бўлажак XXII область партия конференциясига ҳисобот докладининг лойиҳаси муҳокама қилинди.

Пленумда область партия комитетининг биринчи секретари Х. Э. Бердиев нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

ЖУМҲУРИЯТНИНГ ЯНГИ ГИМНИ ЯНГРАЙДИ

Жумҳурият Олий Совети биринчи сессиясининг қарорига мувофиқ, Ўзбекистон ССР янги Давлат гимнини яратиш юзасидан иш бошлаб юборилди.

Мазкур масала Олий Советнинг маданият, фан, халқ таълими ва маданий меросни асраш ҳамда миллатлараро муносабатлар, тил ва байналмилал тарбия масалалари доимий комиссиялари нинг ишчи группаси мажлисида кўриб чиқилди.

Муҳокамада мажлисга таклиф этилган ижодий уюшмаларнинг раҳбарлари, шоирлар ва композиторлар, олимлар, журналистлар, жамоат ташкилотларининг вакиллари қатнашдилар.

Давлат гимнининг шеърий матни ва мусиқасига конкурс ўтказиш мақсадга мувофиқ деб топилди. Ҳакам ҳайъати танлаб олган асарларни кенг жамоатчилик муҳокамасига қўйиш мўлжалланмоқда.

Ўзбекистон ССРнинг янги Давлат гимнини жумҳурият Олий Советининг сессияси тасдиқлаши керак.

(ЎзТАГ).

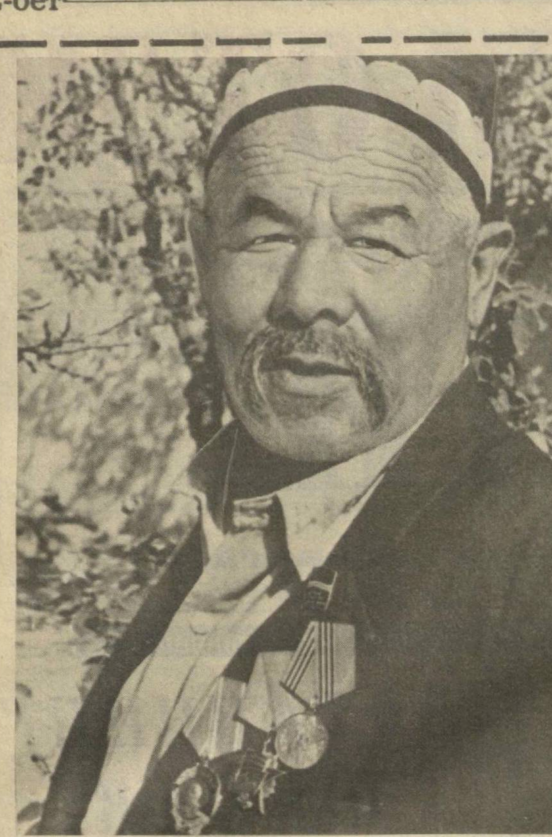

Уйчи районидаги Ленин номли колхозининг Е. Ҳайдаров саркорлик қилаётган бригадаси аъзолари кўкламнинг долзарб юмуши — экишни саккиз иш кунида ниҳоясига етказишди. Улар жорий йилда гектарлар ҳосилдорлигини 40 центнерга етказиш ниятидалар.

СУРАТДА: коллектив етакчиси Е. ҲАЙДАРОВ.

Б. АЛИМОВ олган сурат.

ИНСОН ЗИЙНАТИ

Бугунги байрамни алоҳида бир кўтаринкилик, умидворлик, ҳаяжон ила нишонлаяпмиз. Дилларимиз равшан тортган, хатти-ҳаракатларимизда улуғворлик, ҳалоллик. Турмушимизда рўшнолик тобора чуқурроқ қарор топиб бораяпти. Зеро, инсон умр бўйи эзгуликка талпинади.

Яқинда механизатор Фарҳод Болтабоев билан суҳбатлашдим. У кўз ўнгимизда ўсиб-улғайди. Йигитлик бурчини Афғонистонда ўтади, ўлимларни доғда қолдирди. Ёш бўлса ҳам катталардек босиқлик билан иш юритади. Қишлоғимиз ёшлари уни ВЛКСМ XXI съездига делегат этиб сайлашганди. Москвадан қайтиб келгач, бригада шийпонларида, маҳаллаларда ўз таассуротларини ҳаяжон ила гапириб берди. Қуйидаги фикрлари ёдимда муҳрланиб қолган:

— Пок ниятларнинг рўёбга чиқиши учун якдил бўлиб курашишимиз керак. Ҳамиша ақл билан, виждон билан ҳаракат қилайлик. Деҳқон фарзандимиз, ерни эъзозлайлик, лоқайдлигимиз, бўшанглигимиз, келишувчанлигимиз оқибатида хазон бўлган боғларимизни тиклайлик. Улар инсон зийнати.

Очиғи, унинг сўзлари менга қаттиқ таъсир қилди. Дарҳақиқат, йиллар мобайнида кўкрак кериб юрдигу, деҳқонни ердан узоқлаштирдик. Заҳматкаш кечаю кундуз меҳнат қилиб, тузукроқ тирикчилик қилолмаса-я?!

Қайта қуриш кўзимизни очди. Деҳқон том маънода ернинг ҳақиқий хўжайини бўлди. Ҳозирги кунда колхозимизда 300 га яқин оила пудрат асосида ишламоқда. Улар ўзларига кўрсатилаётган эътибор, ғамхўрликка жавобан мардонавор меҳнат қилишмоқда. Пудратчилар ўтган йили 1.408 гектар майдонга чигит экиб, ўрта ҳисобда 32 центнердан хирмон кўтардилар. Бу кутилганидан 5 центнер кўп. Гулқанд Ёқубова, Ҳанифа Тўраева, Мавлон Тўраев, Чўлпон Ўрунова, Солия Бобожонова, Ўғилжон Аҳмедова ўртоқлар бошлиқ звенолар ҳосилдорликни гектарига 42—48 центнерга етказдилар.

Бу йил ҳам экин-тикин ишлари пухта ўтказилди. Чигит бир текис униб чиқди. Мурғак ниҳолларни парваришлаш қизғин олиб борилмоқда. Тўрт бригада бошлиғи ҳар қачонгидан мўл, арзон ва сифатли оқ олтин етиштириш юзасидан ташаббус бошлади. Хайрли ҳаракат бошқа хўжаликларда ҳам акс-садо бермоқда.

Эндиликда ички ишларимизга ҳеч ким аралашаётгани йўқ. Беш йилликнинг дастлабки йилида белгиланган маррани эгаллай олмадик. Бу барчани ўйлантириб қўйди. Правление, партия комитети ўз айбини тан олди, сабоқлардан хулоса чиқарди. Асосий тармоқни жадал ривожлантиришга қаратилган аниқ тадбирлар белгиланди. Бизда ёмони даланинг шўрланишидир. Шу боисдан ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, тупроқни соғломлаштириш учун маблағни аямадик. Ариқ-зовурлар тозаланиб, оқава сувни мўлжалдаги ерга йўналтирдик. Одамлар онгида, дунёқарашида ўзгаришлар рўй берди. Пировард натижа учун бирдек жон койитдик. Ўтган йили агрегатлардан унумли фойдаландик. Ҳар бир терим машинаси ҳисобига 201 тонна пахта тўғри келди. Камолиддин Низомиддинов, Реимбой Отажонов, Раҳимбой Машарипов бошлиқ бригадаларнинг муваффақиятлари район бўйлаб кенг ёйилди.

Бугунги кунда Қорақалпоғистон заршунослари, шоликорлари қандай оғир шароитда меҳнат қилаётганликлари маълум. Мураккаб экологик вазият, социал соҳанинг издан чиққанлиги жуда кўп қийинчиликларни енгиб ўтишга мажбур қилаяпти. Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессиясида бизни ўйлантираётган муаммолар хусусида алоҳида тўхтанилгани бежиз эмас. Бироқ инсон ҳамиша умид билан яшайди, эзгуликка интилади. Одамларимизга, қадоқ қўлли бунёдкорларимизга қуллуқ. Қийинчиликларни рўкач қилмай мўл ҳосил етиштириш учун барча имкониятларни ишга солишаяпти. Май байрами улар кайфиятини янада кўтарди, мусобақага қизғин тус берди. Ниятимиз съездлар йилида давлатга 5 минг тонна пахта, 120 тонна гўшт, 434 тонна сут ва бошқа ноз-неъматлар етказиб бериш. Бу чинакам фидойиликни, ҳамжиҳатликни, тадбиркорликни тақозо этади.

А. АЛИМОВ,
Элликқалъа районидаги «Қирққизобод» колхози раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЯШИЛ ҚАТОРЛАР

«Коммунизм» колхози деҳқонлари чигит экишни Ленинград районида биринчи бўлиб тугаллаган эдилар. Хўжалик меҳнаткашлари 1236 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан, давлатга жами 4 минг тонна дурдона етказиб беришга азму қарор қилишган. Шу мақсадда улар экиш мавсумига пухта ҳозирлик кўрдилар, барча агротехника тадбирларини ўз вақтида амалга оширдилар. Айни кунларда далаларни яшил ниҳоллар қоплади. Колхоз механизаторлари ғўза қатор ораларига ишлов беришни бошлаб юбордилар. Аъзамжон Расулов бошлиқ бригада азаматлари бу соҳада пешқадам. Бригада коллективи 64 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олишни кўзлаб тер тўкишаяпти. Механизатор Умаржон Тўйчиев кунига 6—7 гектар майдондаги ғўза ниҳолларига сифатли ишлов бераяпти.

Шунингдек, колхознинг Алексей Ким, Алижон Нурматов, Мурoджон Аҳмедов, Кимсанбой Эгамов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам ғўза қатор ораларига ишлов бериш тезкорлик билан олиб борилмоқда.

А. ТЎХТАСИНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЯГАНА ТУГАЛЛАНДИ

Денов ноҳиясидаги Ленин орденли «Ҳазорбоғ» совхози пахтакорлари бу йил 3.341 гектар майдонга «Термиз-16» навли чигит экишди. Оби-тобида экилган уруғ барча майдонларда текис ундириб олинди. Ҳозир ниҳолларга сифатли ишлов бериш бошланди. Бу ишда 59 та чопиқ тракторидан самарали фойдаланилмоқда. Улар ёрдамида кунига 300—320 гектар майдондаги ғўза культивациядан чиқарилмоқда. Ашур Бакиров, Добил Мирзақулов, Жўра Турсоатов, Абдураҳмон Раҳматов, Рашид Рўзиев сингари тажрибали механизаторлар кунига 5—6 гектар майдондаги ғўза қатор ораларини юмшатмоқдалар. Хўжаликда ғўзани яганалаш ҳам жадал суръатларда бошлаб юборилди. Самат Мўминов, Раҳматулла Мардаев бошлиқ бригада аъзолари бу муҳим юмушни биринчилардан бўлиб ниҳоясига етказдилар.

Т. ШАРИПОВ.

ДУРКУН КУРТАК

Серқуёш диёримиз қайта қуришнинг бешинчи баҳорини кўтаринки руҳда ўтказаяпти. Қадимий миллий анъаналаримизнинг қайта тикланиши байрамларимизга ўзгача шукуҳ, ўзгача тароват бахш этмоқда. Ниҳоят, йиллар мобайнида чуқур илдиз отган, тараққиётимиз ривожига ғов бўлиб келган тартиблардан воз кечдик. «Бутун ҳокимият Советларга!» шиори яна ўртага ташланди.

Ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишдан мақсад меҳнаткаш ҳаётини, турмуш тарзини тубдан ўзгартириш. Ҳокимиятни, ерни, сувни, корхонани ўз эгаси, яъни халққа топшириш. Шундай экан, муҳим сиёсий тадбирни омманинг кенг ва фаол иштирокисиз амалга ошириб бўлмайди. Шу мақсадда шаҳар Совети ва унинг ижроия комитети корхоналар жамоалари, маҳалла комитетлари билан яқиндан алоқада иш олиб боришга ҳаракат қилаяпти.

Аҳоли талаб ва эҳтиёжларини чуқур ўрганиш мақсадида, уч ойда бир марта маҳалла комитетлари билан ижроком ходимлари ҳамда ташкилот раҳбарларининг мулоқотини ўтказишни анъанага айлантирдик.

Бир неча маҳалла комитетларида ўтказилган учрашувлар яхши самара берди. Уларда шаҳар ва қишлоқ Советлари депутатлари, ижроком аъзолари, ташкилотлар раҳбарлари иштирок этишди. Ошкора мулоқотда сайловчилардан тушган наказларнинг қандай бажарилаётгани ҳақида халқ депутатлари ҳисоб бердилар. Ўз навбатида маҳалла аҳолисининг талаб, истаклари эшитилди. Меҳнаткашлардан савдо, алоқа, маиший хизмат, ободончилик, соғлиқни сақлаш ишларини қайта қуришга оид 50 та таклиф тушди. Улар шу жойнинг ўзидаёқ тегишли ташкилот ва идоралар вакилларига топширилди. Бажарилиш муддати аниқ белгилаб қўйилди.

Бу тадбирнинг амалий натижалари кўзга ташланиб қолди. Қисқа муддат ичида 17 километр йўлга шағал ётқизилиб, равонлаштирилди. Иккита янги кўча ўтказилади, 6 та автобус бекати қурилди. Бир гектар майдон кўкаламзорлаштирилди. Биринчи микрорайонда ичимлик суви таъминотини яхшилаш учун қўшимча қудуқлар қазилди.

Иккинчи микрорайонда Афғонистонда шаҳид бўлган қувасойлик марду майдонлар учун кўркам ёдгорлик хиёбони барпо этилмоқда. 100 ўринли болалар спорт комплекси қад ростлаяпти.

Қайта қуриш шарофати билан миллий анъаналаримизга кенг йўл очиб берилди. Халқ сайллари, байрамлар ва бошқа маросимлар оммавий тус олмоқда. Шаҳар шароитида, айниқса кўп қаватли уйлардан иборат маҳаллаларда бундай тадбирларни ўтказишга ижроком алоҳида эътибор бераяпти. Шаҳар Советининг сессиясида саноат корхоналари ҳисобидан 200 минг сўм маблағ ажратдик. Ҳар бир маҳаллада 200—300 ўринли айвонлар қуришга ҳозирлик кўраяпмиз.

Водийда, жумладан Қувасой шаҳрида аҳолининг ўсиши жумҳуриятимиздаги ўртача кўрсаткичдан юқори. Йилига ўрта мактаб, ҳунар-техника билим юртлари ва бошқа илм даргоҳларини юзлаб йигит-қизлар битириб чиқишмоқда. Биргаликдаги ҳисоб-китоблар асосида масалани ижобий ҳал этишга ҳаракат қилаяпмиз. Бу муҳим ижтимоий муаммони бартараф этишда КПСС Марказий Комитети ҳамда иттифоқ ҳукуматининг Фарғона водийси иқтисодиётини яхшилаш юзасидан чиқарган қарори умидли истиқбол очаяпти. Яқин келажакда саноат корхоналари қувватини ошириш, қайта жиҳозлаш, янги иш жойларини ташкил этиш бўйича амалий тадбирлар белгиланди.

Ҳадемай чинни заводининг иккинчи навбати қурила бошланади ва у ишга туширилгач қўшимча 1,5 минг ишчи ўрнига эга бўламиз. Ғишт заводи қуввати ҳам икки баравар оширилади. Қувасой ГРЭСи, темир-бетон заводи реконструкция қилингач маҳсулот ишлаб чиқариш кўпаяди, кўплаб ёшларимиз доимий иш билан таъминланадилар.

— Ҳозир меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни — 1 Май арафасида ҳар бири 1.600 ўринли тўртта ўрта мактаб, шифохона, 12 чақирим узунликдаги чиқинди қувури, 15 минг куб метр сиғимли иккита сув сақлаш иншооти қурилишлари жадал суръатларда олиб борилаяпти. Янги маданият саройи ҳадемай фойдаланишга топширилади.

Бу галги байрам халқимиз учун том маънода шодликларга бой бўлаяпти. Республика партия ва ҳукуматининг қарорига биноан шаҳар Совети ижроия комитети аҳолига уй-жой, томорқа учун 500 гектар ер ажратди. 5 мингдан зиёд оила уй қуриш имкониятига эга бўлди. 4 мингдан ортиқ хонадон янгидан олган томорқасига яхши ният билан ниҳол қадади.

Қайта қуриш эпкини халқимиз қалбини келажакка умид туйғуларига тўлдирмоқда. Партиямиз халқпарвар сиёсати туфайли бугун ниш урган куртаклар эртага чамандай гуллашига ва ҳадемай сархил мева бериб, халқимиз дастурхонини мўл-кўл этишига шубҳа йўқ.

А. ЙУЛЧИЕВ,
халқ депутатлари Қувасой шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси.

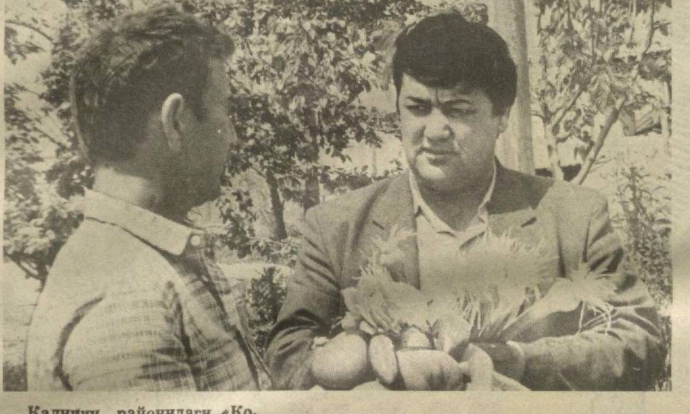

Калинин районидаги «Қорасув» совхозида миришкор деҳқонлар кўп. Сабзавоткорлар ҳар қарич ердан оқилона фойдаланиб, йил мобайнида пайкаллардан икки-уч ва ҳатто тўрт марта ҳосил олган ҳолда эл дастурхони тўкинчилигига баҳоли қудрат ҳисса қўшиб келаётган бўлсалар, гулчилар одамларга қувонч улашмоқдалар.

«ҚОРАСУВ» ТОРТИҒИ

Шоислом Шотурсунов — шулардан бири. У 1,5 гектарлик иссиқхонада турфа хил гуллар ўстирмоқда. Бу ерда бўлган киши унинг меҳнатсеварлигига, маҳоратига беихтиёр тан беради. Зеро, эришилган ютуқлар салмоқли. Янги йил байрами арафасида атиги 15 минг сўмлик гул сотилган эди. Ҳозирга қадар соҳадан 200 минг сўмдан зиёд даромад кўрилди. Биринчи Май шодиёнаси кунларида эса шаҳарликларга 50 минг дона гул тортиқ қилинади.

Ака-ука Султон ва Хайриддин Муҳиддиновларнинг ҳам шашти баланд. Улар 0,62 гектарлик иссиқхонадан 62 минг сўмлик маҳсулот етиштириш мақсадида фидокорлик кўрсатмоқдалар. Айни кунларда ҳосил пешма-пеш йиғиштириб олиниб, савдо шохобчаларига жўнатилмоқда.

И. ҲОТАМОВ.

СУРАТЛАРДА: 1. Илғор сабзавоткор Хайриддин Муҳиддинов (чапдан) ва совхоз касаба уюшмаси комитетининг раиси Раҳматжон Қодиралиев. 2. Витаминли неъматлар.

Б. АЛИМОВ олган суратлар.

Публицист ўйлари

ЙЎҚОТГАНИМ ТОПСАМКИ ШОЯД...

Ҳаёт чархи айланаверади. Авлодлар яшаради, янгиланади. Бу янгиланишда биз кўрмаган севинчлар, биз ўйламаган журъатлар гулга киради. Кечагина сўз демоққа ийманиб, ҳаётнинг барча зарбасига дош бериб, кўникиб яшаган авлод бугун ўзлигин англай бошлади. Бу ошкоралик, қайта қуриш меваси, маънавий ҳаётимиздаги биз ўн йиллаб кутган эзгу байрам! Байрамдан кутганимиз кўп. Янги сарин шабадалар юзларимизга урилмоқда. Биз димиққан тор фикрлар, маҳдуд хаёллар исканжасидан қутилиб, ҳур фикрлашнинг мазасини сездик, нур эмган ниҳолдай ранг-рўйимизга қизиллик югура бошлади.

Шиорларнинг панасида бўри қувган жайрондай қалтиллаб турган Она Еримизнинг заҳил юзларига кўзимиз тушди. Ҳиссиз, баландпарвоз хитоблар кўзимизни хира қилиб қўйган экан: бизни едириб ичирадиган, умр бўйи елкасида кўтариб юрадиган Ернинг афтодаҳол бўлганини билмабмиз. Олис эллардаги порох тутунларидан хавфсираб, шеърлар битибмиз, юрт талашиб билаги қонга ботган жангари эллар учун қайғурибмиз, биродарлик рамзи деб, вагон-вагон ошу нонимизни олис сарҳадларга юборибмиз... билмабмизки, шундоқ ўз остонамизда, илиги пуч болалар, меҳнатдан силласи қуриган муштипар оналар, тўлиб кетган сағирхоналар, ғарибхоналардаги шоми ғарибонга дучор қариялар борлигини...

Баҳор пайти сувларга, кўм-кўк далаларга; лолазорга кўп тикилиш керак. Кўзга дам беради, руҳни осойишта қилади, чарчоқни олади, деб айтган эди бир куни Олмосхон дугонам. Қибрайга элтадиган торгина, равон йўлдан машина худди пушти булутлар бағрига кириб бораётгандай. Ёмғир шивалаб турибди. Дарахтлар яшил либосларини кийиб, таналари яйраб, сарин шамолда оламга сиғмай шивирлайди.

Бу кўм-кўк новдаларга сирға бўлган олма гулларими ёки юлдузлар ёмғирими? Табиат мулойим ва тиниқ нафас олади. Мажнунтолларнинг чилвир сочларини шабадалар «қайчилаб» ўтмоқчи бўлади. Ариқлар бўйидаги майса-қиёқлар кийикчаларнинг қулоқларидай динг, тоза, шудрингли. Юракда унган ҳайрат майсаларидай нени пичирлайди улар бу дунёнинг ташвиши билан югур-югурлар аро толиққан одам зотига? Кўзларимни узолмайман. Онам бир маҳаллар эслатган ривоятлар, ақидалар, шу мовий манзараларга эш хотиралар, тўғрироғи, юракни ларзага солган ҳайратлар вужудимни илита бошлайди.

Хотира кўлларига шамол оралайди, бўри болаладй ёмғирлари савалайди. Машина кўзгусида ўйнаётган бир қатим нур мени қишлоғимнинг ажриқзор сўқмоқ йўлларига улайди.

Етти ёшдамидим. Бир арава хотин-халаж, бола-бақра Шўробод қишлоғига тўйга борардик. Муллатош қишлоғи заранглари ортда қолди. Йўлни кесиб канал чиқди. Кўприк йўқ.

Аравани эса шунча юк билан от тортолмайди. Каналнинг икки қирғоғини бирлаштирган нов—ёғоч тарновда сув шалдираб оқади. Бир арава одам тушиб, битта-битта новдан сув кечиб ўтдик. Янги либослар ҳўл. Лекин ҳеч ким инжимас, ҳангома, гурунг билан йўлда давом этардик.

Маърифатли одамлари билан танилган Ванғозига кириб борамиз. Йўлнинг икки ёқасида қалин токзорлар. Улар ер бағирлаб, шоналаб, ғўралари шарбатга тўлиб ётибди. Асаларилар зувиллайди. Бошига сатил, эгнига оқ либос «кийган» қўриқчилар ажабтовур кино манзараларига ўхшайди. Ванғози минораси эртак айтаётган куйин сеҳрланиб қолган сайёҳдай йўлда қолиб кетди. Зармитан ариқ суви сапсариқ, сумалакка менгзайди. Тизза бўйи ҳулбўй, келин супурги, мия (совун ўт)иси димоққа урилади. Яйловлардан тўйиб, бузоғини қўмсаб, арқони шохига ўралган сигирлар маъраб, адашмай қадрдон ҳовлиларга қайтади.

Намозшом шамоли эсган паллада тўйхонага кириб бордик. Каттақон ҳовлида икки туп баҳайбат тут тарвақайлаб ўсган. Томорқада олчалар ипга тизилган сариқ мунчоқдай. Бир тупгина олмурут. Мевалари пилладайгина, олтинранг, юмшоқ, хушбўй. Ҳовли қанотида ариқ лимиллаб оқади. Кечки шабада юзларга салқин пуркаб ўтади. Супа адоғида бўйрадаккина жойда, нозбўй, сариқгул, намозшомгуллар мавж уради. Ҳовлининг бир ён девори ўрнида ғўзапоя тахлаб ташланган. Ажаб, кўприкка ҳам ғўзапоя босилган. Биз, болалар улоқчалардек қишлоқ йўлларига ирғишлаб чиқиб кетдик. Кўприкдан ўтишим билан, очиқ айвонли, устунлари мунаққаш savvratlar чекилган иморатга кўзим тушди. Мен она қишлоғим — Рўзибиёнда бундай ажойиб бино кўрмаганман. Саҳнига чорқирра ғишт ётқизилган. Вассалари рангин. Устунларда жимжима нақшли сувратлар. Билсам, у араб алфозидаги ёзувлар, муқаддас каломлар экан. Ўймакор қуббалари турли бўёқларда товуснинг қанотларидай товланарди. Анчагача кўз очолмай турдим. Ўнгимда кўринган биринчи эртак, ғаройиб қасрларнинг бир нозик сурати эди ул. Ўша кечаси Робихон аянинг чилдирмаси овози нуқул рангларга ўхшаб кўзимни тиндирар, юрагимда ғалати бир туйғу ёнарди. Тўлахоннинг соддагина лапарлари байтида ўша бино жилолари порларди. Тонготарда, «тўйлар муборак» суруди ўқилгач, эл оёғи тинди. Биз болакайлар ҳам дуч келган жойда думалаб ухлаб қолдик. Туш кўрдим. Тушимда ўша кошона токчаларига еттита зангор қуш қўниб, тинмай сайрарди. Букри тут ғовагидан қора илон ўрмалаб чиқдию, қушларга даф қила бошлади. Қопқаро аждаҳо еттига бўлиниб, етти токчага ўрмалаб, қиличдай тилларини чиқарар, қушлар чинқирар, аммо уларни қутқарувчи бир куч кўринмасди. Мен эса жиққа терга ботиб, йўл ўртасида изиллаб турардим, у қушларни балодан халос қилишга қурбим етмасди. Даҳшат ва ўкинч аралаш уйғониб кетдим. Туш таъбирини ечишга менинг мурғак зеҳним ожизлик қиларди. Фақат онам бошимни силаб, оғирроқ жойдан ўтдимикан дея, хавотир олиб, кайвони бибига олиб бордилар...

Ғуж-ғуж олмурут мевали чайир дарахт, тугмачадай товланган олуча шохлари, нақшин иморат, унинг етти равоғи унда тунбўйи чирқираган қуш кўп пайтлар хаёлимдан кўтарилмади. Ўшандан сўнг тўрт йил ўтказиб яна Зармитанга, Шеробод қишлоғига бордим. Ариқ бўйидаги мўъжиза иморат йўқ эди. Ўрнига лойсувоқ қилинган, чўпкори айвон қад кўтарганди. Унда энди оламдан ўтганларни сўнгги йўлга кузатганларида жаноза ўқилар экан...

— Бундай музайян Зармитанда ўн саккизта эди. Барини бузиб ташлашди, — дедилар ўкиниб Камол Ермуродов.

Мен тушимда кўрган етти бошли аждаҳо эллигинчи йилларнинг қора қатағони экан. Имон-эътиқодни пок сақлаб, элу юртни инсоф ва диёнатга чорловчи муқаддас саждагоҳларга ёвузларча кетмон солиниб, бузиб ташланган экан.

У менинг биринчи бу сирли оламда юзма-юз келган ҳайратим эди. Бугун юрагимда бир чандиқ қолганини туяман.

Қишлоқнинг олмурут, олчазорини, бузиб ташланган хонақоҳларни тиклаш учун бугун биз буйруқ кутиб ўтирмасдан, қарзимиз, бурчимиз деб, дадил ишга киришсак, йўқотганларимизни топган бўламиз...

* * *

БУЛҒОРИЯнинг салқин, тош кўчаларида сени кўп ўйладим, она юртим. Девор оша йўловчиларга мўралаб турган токзорлар, атиргул чамбарлари, бодомзорлар, ёнғоқзорлар оралаб ўтганда сезган жаннатий туйғулар ичра сени ўйлаб, ўкиндим, менинг тупроғи тоза юртим!

Тошчетанлар, ёғоч тўсинларга ёнбошлаб ўсаётган ноклар, анжирлар, баргларида шафақ илашиб қолган олма дарахтлари шукуҳига қараб, нималар ҳаёлимдан кечмади!

Кичкина дарвозачаларда уй соҳибининг исми шарифи, ҳовлисининг ҳажми ёзилган лавҳаларни кўриб, инсонга ишонч деган туйғу нақадар азизлигини англадим. Икки катта шаҳарни бир-бирига боғлаган поёнсиз йўлларнинг ёқалари бодомзор, ёнғоқзор. Ҳар кимнинг ўз боғу боқчаси бор! Демак, бозорида мевасини доналаб пулга сотмайди! Демак, қовунининг бир карчини бир сўмдан пулламайди.

Эҳ, менинг боғларидан, ишкомларидан офтоб эгилиб ўтган, шабадаларнинг қаноти асалга ботган боғ ҳовлиларим, қай ноқис ақлнинг касофатига қаҳатга учрадингиз, сиз.

Тоғларни тарк этиб, шаҳарга тушиб келган арчалар, аллақайси совуқ иқлимдан келиб қолган чиркин акаслар, денгиз ўлкаларидан келган каштанлар, булар ўз иқлимида гўзал. Лекин Ўзбекистоннинг мевасини шакарга, булоқларини болга айлантирувчи об-ҳавосига олмазорлар, ўрикзорлар, шафтолизорлар кўпроқ ярашмайдими!

Одатда, Сибирь калимаси тилга олинса, этимиз жунжикади. Чоризм ваҳшати билан турмахонага айланган маскан. Исёнкор ақлларни ўз комига, совуқ чакалакзорларига тортган зиндонгоҳ.

Бу Шимол ўлкасининг беҳад шоирона ва жозибали бир макон эканлигини мен Иркутскда бўлиб ўтган ўзбек адабиёти ва санъати кунлари кўриб, ҳайратдан ёқа ушладим!

Ранглар ўлкаси, афсоналар, ривоятлар шаҳри, декабристларнинг жафокаш номи билан боғлиқ бўлган жасорат ва уқубат манзили! Сибирнинг олтин кузи шунчалар рангдор, бой, афсона қиёс эканини ўшанда кўрдим. Маҳобатли Байкалнинг феруза кенгликларини айтмай қўяқолай! Вилоятнинг 72 фоиз майдони ўрмонзорлардан иборат. Табиатни бунда моҳир мусаввирга таққослайсиз: эҳ, бундаги беҳиштий ранглар атторнинг қутисида йўқ! Байкалга ёндашиб кетган ўрмонзорларга қараб сўздан адашасиз: қаҳва ранг, заъфаронранг, оловранг, тилларанг, қизғишранг, зарғалдоқранг, шафақранг, қирмизи, гулоби, алвонийранг, хурморанг... Япроқлар шуъла сочаётган фаввораДай балқийди. Дарахтларга чирмашиб, ерни қоплаб ётган ўт-ўлан, майса-гиёҳ, хилат ва қиёқларни айтмайсизми!

Тилоғочларнинг нозик ва ингичка барглари тилла пайрахаларидай живирлайди. Қорағат, хўжағат, ёввойи наъматаклар, маймунжонлар беркинмачоқ ўйнаётган қизчалардай лип-лип этиб, дарахтлар панасидан кўзга ташланиб қолади. Арчаларнинг, бўйдор оқтеракларнинг қир учида офтоб зари чувалиб ётибди. Нима учун Валентин Распутин ўз юртини бунчалар севишини, Байкалнинг мусаффолиги учун қайғуришини шунда англаб етдим.

Иркутск кўчаларида ҳамма ёқ гулистон. Жаннатга тушиб қолгандай бўласиз. Яшил чимзорларда ёввойи ноклар дув тўкилиб ётибди.

Ёқут ва зумрад булутлар хиёбонларда гулга айланиб қолган, дейсиз! Баҳорнинг бисотида бу қадар ажиб ипаклар йўқ! Ваҳоланки, сентябрь, мезон охирлаб қолган, Сибирнинг катта қорлари учқунлашига атиги бир ҳафтагина фурсат бор эди, холос! Бу гўзаллик, афсунгар лавҳалар Байкалнинг нафаси, унинг тиниқ, кислородга бой сувидан, деб тушунтиришди.

Бу шаҳарнинг бинолари — бир томонда янги, салобатли, иккинчи томонда содда, жозибали, турли бўёқларда бўялган ёғоч уйлар — ўзига хос, бетакрор. Кўчаларнинг қадимий номларини сақлаш ҳар бир шаҳарликнинг бурчи, дейишди. Ўз тупроғининг ҳар бир қаричи бедахллиги, софлиги учун, Байкалнинг таровати учун умрини тиккан одамлар яшаркан бу ўлкада...

Бизнинг ҳар ғиштида офтоб қоришган, ҳар дарахтида беҳишт шамоли эсган юртимизнинг афсоналари, маталлари, табаррук тошлари, хосиятли булоқлари қанча...

Халқ бекорга бирор булоқ ҳақида афсона тўқимайди. У афсоналарнинг ибрати, хулосаси битта: уни асрайлик, булғамайлик, кўзига қум тўлмасин.

Мен Тошкентнинг ҳовлиларидан айланиб оқадиган зилол ариқларни эслайман. Май ойлари кўчаларнинг икки қанотида чодир-чаман бўлиб очилиб ётган гулзорларни эслайман. Тонг саҳарда қуш уйғонмай туриб, шаҳарни супуриб-сидириб ораста қилган фаррошлар удумини хотирлайман.

Ҳар бир шаҳарнинг ўз удуми, анъаналари бўлиши даркор. Қанийди ҳар кўча-куйда, муюлишда, ҳар бир корхона пештоқида, ҳар бир гузарда, маҳаллада, тўпарда, сойлар бўйида, чойхоналар эълон лавҳасида ёзилса:

— Тошкентни, Ўзбекистонни зилол ва озода масканга айлантирайлик!

Бозорларнинг атрофи балчиққа, кирўрага, ахлатхонага айланмаса! Меҳру шафқатни ўзимиздан, Она табиатга ҳурматдан бошласак! Чунки биздан мурувват кўрмаган табиат ўлади.

Бунинг учун ҳаммада ҳайрат ва завқ туйғуси бўлмоғи керак. Узоқ замонларки, уни йўқотганлар кўп бўлди. Кеч бўлса ҳам, энди излайлик! Маҳаллалардан ўрнак олиб, кўп қаватли биноларнинг уй раислари, уй-жойдан фойдаланиш идоралари мутасаддилари бироз куйинчак бўлсинлар!

Нон билан ахлатни қориштириб, сувга тупурадиганларга не дейин?! Улар бу тупроқнинг тилини, дарахтнинг тилини, қуш-қиёсининг тилини билсаларгина, бу юрт обод бўлажак...

Шаҳар марказидаги Олой деҳқон бозорига кўп кираман. Ернинг юзи, куннинг кўзи одам. Яшиллик, боғу роғлар саховати шундай. Қишдан омон чиқиб Майга етиб элнинг оғзига тотлигина мева тутқизган деҳқонга балли... Лекин, нархи навони ҳам изга солиб турадиган бир мард топилса, нур устига аъло нур бўларди...

Ҳайрат билан яшаш Инсон учун бир байрам! Ҳайратланиш, табиатдан завқ олиш, уни безаш, зийнатлаш, тотган тузи учун бадал тўлаш инсонгагина хос фазилатдир!

Буюк боболардан ўгит айтсак, алқисса шуки:

Агарчи барчани латиф айлади,
Барчадин Инсонни шариф айлади...

Ойдин ҲОЖИЕВА,
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати.

Оталиғимиздаги хўжаликда

«Оқолтин»нинг илк баҳори

Баҳор «Оқолтин»ликлар қалбига ёруғлик, беназир нафосат, шоду хуррамлик, мустақиллик ифтихори билан кириб келди. Бу жой Москва районидаги «Москва» колхозининг йирик, айни пайтда эътибордан четда қолган участкаси эди. Улар тўқсонинчи йил баҳорини мустақил янги жамоа хўжалиги сифатида хушрўйлик билан қаршилаб олдилар. Дилларда янги ўй-фикрлар, режалар, эзгу ниятлар жўшқинлиги бор.

Йўл четларида яшилланган турнақатор мирзатераклар, новдалари кокил мажнунтоллар, оқ чойшаб ёпинган ўрикзорлар, олмазорлар, пушти либосга бурканган шафтолизорлар Қизил юлдуз, Чектўпи, Авлиёчек қишлоқлари чиройига чирой қўшган. Янги хўжалик аъзоларининг руҳлари тетик, диллари равшан, ҳаракатлари чаққон. Кўклам келиши билан ҳамма бир ёқадан бош чиқариб иш бошлади. Боғбонлар биринчи парваришни тугалладилар. Бедазорлар, оралиқ экинлари кўзни яйратади.

Баҳорги экишга тайёргарлик ҳар томонлама пухта олиб борилди. Механизаторлар зарур техникани шайлаб, барвақт далаларга олиб чиқишди. Уларнинг ғайрат ва шижоатлари дастлабки кунлардаёқ яққол кўзга ташланди. Қисқа фурсат ичида 30 гектар майдонга маккажўхори, 2 гектар ерга қизилча экилди. 37 гектарлик янги боғ барпо қилинди.

Айни кунларда хўжалик далаларида чигит экиш қизғин паллага кирган. Дала шийпонлари колхозчилар билан гавжум. Ҳар бир пайкалда баҳор юмушларининг у ёки бу тури ғайрат билан бажарилмоқда. Ҳошимжон Қодиров етакчилик қилаётган бригадада ҳам ана шундай қайноқлик. Коллектив аъзолари 128 гектар ерда бригада пудрати усулида деҳқончилик қилишга бел боғлашган. Бригада етакчиси билан чигит экилаётган майдон сари йўл оламиз.

— Бу йил қаттиқ ишлашимиз керак, — дейди у қадамини секинлаштириб, — орият учун ҳам шундай қилишимиз зарур. Барча тармоқда планни бажармасак бўлмайди.

— Экиш сифатидан кўнглингиз тўлаяптими?

— Ёмонмас, айтганимиздай экишаяпти, барака топгур тракторчилар. Аниқ уялаб экаяпмиз. Гектарига 20—25 килограммдан чигит сарфланаяпти. Бу усулда ягана осон бўлади, кўчатларга бир-бир назар ташлаб қўйсак бас. Мана шу йигит ишни жуда пишиқ бажаради, — у яқинлашиб келаётган трактор рулидаги кишига ишора қилиб, гапида давом этди. — Ҳомиджон Каримов. Кунига ўн беш гектар ерга чигит экаяпти. Эртага экишни тамомлаймиз.

Трактор уватга яқинлашиб қолди. Бригадир Ҳомиджонга ишора қилди. Трактор оҳиста айланиб, навбатдаги қаторга тўғриланди. Сеялка устида ўтирган кузатувчи йигит чап томондаги хаскашни оҳиста ташлади: темир ликопча майин тупроққа сассиз санчилди. Шундан кейин трактор овози тинди. Механизатор Ҳомиджон эгнидаги чангни қоқиб биз томон келаркан, бригадирга қувноқлик билан суюнчилади:

— Бугун тамом қилворамиз чоғи, нима дейсиз?

— Шошилманглар. Шошилишнинг хосияти йўқ. Иш сифатли бўлсин, — деди бошлиқ.

— Экишнинг сифати нималарга боғлиқ? — сўрайман Ҳомиджондан.

— Энг аввало ер етилиши керак, тупроқ майин бўлиши керак, уруғ саралансин. Бизга боғлиқ томони чигит белгиланган чуқурликка тушиши зарур. Чуқур экилиб қолса ёки саёз тушиб қолса зарар қиламиз.

— Шуни кузатаяпсизларми?

— Уватнинг у бошидаям, бу бошидаям кузатувчи бор. Ҳар бир эгатнинг бошидаги экилган чигитни кавлаб кўради. Сал ўзгариш бўлса бизга айтади. Дарҳол сеялкани текширамиз, зарур жойини созлаймиз. Экиш — деҳқончиликнинг боши. Бош бутун бўлиши керак.

Хўжаликнинг қайси бригадасига борманг, чигит экишнинг қизғин дақиқалари устидан чиқасиз. Фурсат ғанимат, об-ҳаво оби-тобида, одамларнинг ғайрати баланд. Ҳамманинг оғзида бир гап: «Бу йил «Оқолтин» номини бутун вилоятга таништириш керак» деган эзгу ният. Турдали Бакиров бошлиқ бригада аъзолари эса чигит экишни тугаллашди. Тожимаҳаммат Турғунов, Райимжон Қосимовлар бош бўлган коллективлар ҳам экишга якун ясаш арафасида. Бу бригадаларнинг механизаторлари Латифжон Мирзаев, Неъматжон Ғозиевларнинг чигит экиш маҳорати бу ерда деҳқончилик маданияти юксаклигидан далолат бериб турибди.

— Бутун район бизларни кузатаяпти, —дейишди Латифжон билан Неъматжон, — қани, кўрайлик-чи, оқолтинликларнинг қўлларидан нима иш келаркин, дейишиб. Ғирромликка ўрин йўқ. Ишни бошдан пухта қилишга ҳаракат қилаяпмиз.

— Машина теримида ҳам ўзларингиз қатнашасизларми?

— Ўзимиз экамиз, ўзимиз парвариш қиламиз, ҳосилни ҳам ўзимиз териб оламиз. 7 та сеялка билан колхозимиз бўйича 80—90 гектар майдонга чигит экаяпмиз. Ўтган йили шунча сеялка билан 50—60 гектардан оширолмаганмиз. Бу баҳорда ишларимиз ўйлаганимиздан ҳам зиёда юришаяпти.

Улар ҳақ гапни айтишди. Кўкламдаги ҳаракатлар, ғайратлар, интилишлар ўзгача, режалар кўпчиликка маъқул, ишларнинг бориши равон, кўнгиллар кўтаринки, кайфиятларида ҳам баҳор тароватн бор. 670 гектар майдонга чигит экиш тугалланиш арафасида. Бу кенжа хўжаликнинг биринчи қутлуғ қадами бўлади.

Колхозчилар ўзлари раисликка сайлаб олишган Акбарали Тўлашовнинг ҳам тинчи йўқ. Баҳор эпкинидек беҳаловат. Куни кеча 74 оилага 12 сотихдан томорқа учун ер беришни тамомлади. Одамлар уй ўрнини кўтаришдан тортиб, чигит экишгача, кўчат ўтқазишдан тортиб, мактаб , боғча қурилишигача тўхтовсиз ундан маслаҳат, ёрдам сўраб келишаяпти. Барчасига улгуриш керак. Коммунистлар етакчиси Абдулҳошим Тожимирзаев эса одамлар орасига шошилаяпти, диллар илинжини қидираяпти, қишлоқ турмушини яхшилаш режаларини ўрганаяпти, коммунистлар билан бақамти иш олиб боришга интилаяпти.

Хуллас, оқолтинликлар чинакамига бел боғлаб янги рўзғорини тикламоқдалар. Болалардан катталаргача, қаҳрамон оналардан тортиб, юзинчи ёшни қувиб бораётган нуронийларгача, зиёлилару уруш инвалидларигача ҳаракатда, бирор иш билан банд. Буни мен халқ ғурури, халқ орияти деб тушундим.

А. ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

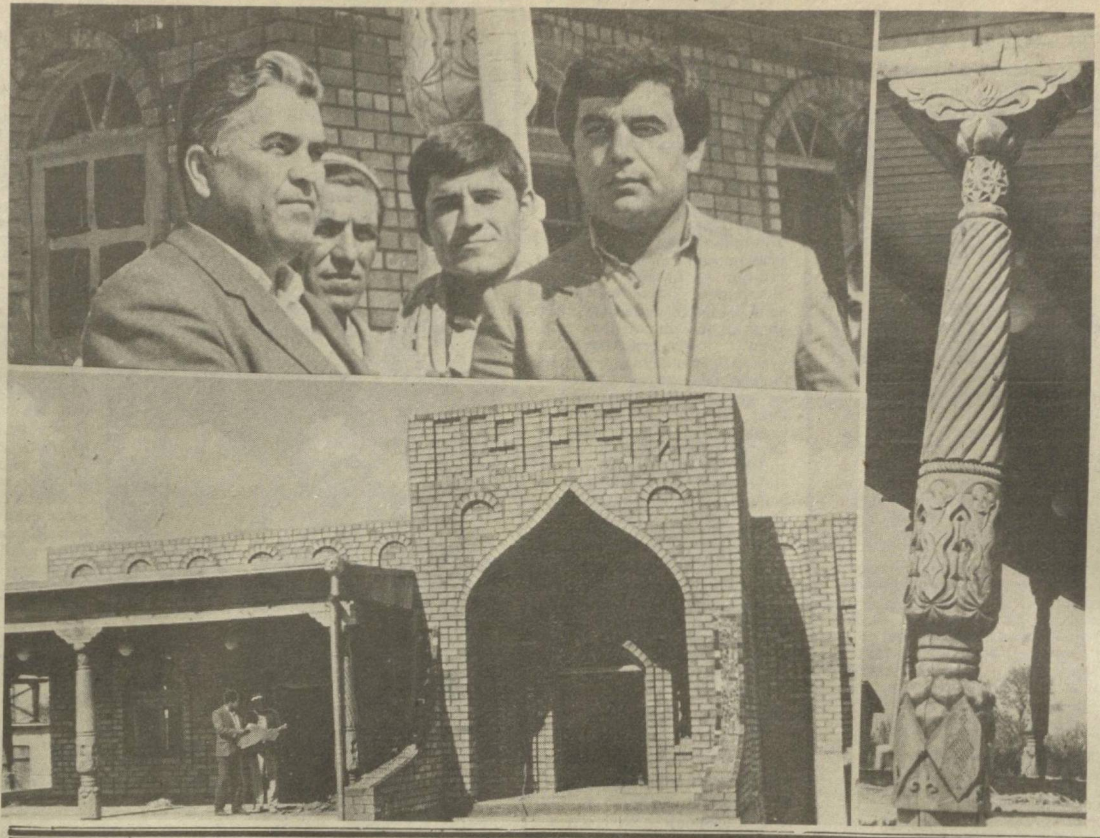

Тараққий этган ўлкаларда катта йўл ёқаларида узоқ жойларга қатновчи машиналарнинг ҳайдовчилари, саёҳатчилар тўхтаб ўтадиган масканлар мавжуд. Жумҳуриятимизда ҳам шундай карвонсаройлар яратилишини кўпчилик орзу қилади. Буни ҳисобга олган Косон матлубот жамияти коллективи хайрли ишга қўл уриб, уни ниҳоясига етказиш арафасида турибди. Қарши—Бухоро йўлининг энг гавжум жойида ҳайдовчилар ва сайёҳлар тўхтаб ўтадиган маскан қурилиши ниҳоясига етказилаяпти. Бу ерда енгил ва юк машиналари учун ёпиқ жой бўлади, меҳмонхона, ошхона, чойхонада йўловчиларга хизмат кўрсатилади. Б. АЛИМОВ олган суратларда Косон матлубот жамияти раиси И. Самадов, биноларни барпо этишда жонбозлик кўрсатаётган қурувчилардан С. Ёдгоров, А. Самадов, ишбоши И. Ғаниев ўртоқлар маслаҳатлашаётган пайт ҳамда йўл ёқасидаги оромгоҳнинг кўринишлари акс эттирилган.

НАВБАТДАН ТАШҚАРИ СЕССИЯ

ЕРЕВАН. (Арменпресс—ТАСС). Бугун Арманистон ССР Олий Советининг навбатдан ташқари сессияси иш бошлади. Озарбайжон ССР Олий Совети Президиуми Тоғли Қорабоғ автоном областидаги бир қанча қишлоқ районлари ва Степанакерт шаҳрининг маъмурий-территориал бўлинишига қисман ўзгартишлар киритиш тўғрисида 21 апрель куни қабул қилган фармони муносабати билан Тоғли Қорабоғ автоном областидаги аҳвол кескинлашганлиги масаласи сессиянинг кун тартибига киритилган. Депутатлар фармон муносабати билан жиддий ташвиш билдирдилар. Улар бу фармонда автоном область арман аҳолисининг ҳуқуқлари камситилганлигини кўрдилар. Айни вақтда Тоғли Қорабоғ областидаги аҳвол Горис—Лачин—Степанакерт автомобиль йўлини зудлик билан қамал ҳолатидан чиқаришни, Арманистон билан мунтазам ҳаво алоқасини тиклашни тақозо этиш айтилди.

Сессияда республика Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. М. Мовсисян нутқ сўзлади.

Сессия ўз ишини давом эттирмоқда.

Озиқ-овқат программаси бўғинлари

РИЗҚ-РЎЗИМИЗ, РЎЗҒОРИМИЗ БАРАКАСИ

Ўзбекистон ССР дон маҳсулотлари министри билан учрашув жуда осон бўлди: А. М. МУТАЛОВ мухбир нима мақсадда келганлигини билиши биланоқ уни ўз ҳузурига таклиф этди. Биз яқиндагина жиҳозланган хонада у билан суҳбатлашиб ўтирибмиз.

— Абдулҳошим Муталович, ҳар биримиз министрлигингиз корхоналари чиқараётган маҳсулотларни кунда сотиб оламиз. Нон-булка маҳсулотлари, ун шулар жумласига киради. Бинобарин, министрлик корхоналари ишлаб чиқараётган маҳсулотлар фақат шуларгина эмас. Хўш, республика Дон маҳсулотлари министрлиги умуман нималар билан шуғулланади!

— Тўғри гапни айтдингиз, маҳсулотларимиз ҳар кимга кунига неча марталаб керак бўлади. Одамларнинг кайфияти ишимизнинг савиясига боғлиқлигини айтмайсизми... Нон ва булкалар, агар таъбир жоиз бўлса, жуда катта уммондаги муз бўлакчаларидир, холос. Унинг қолган қисми эса гўёки, ташқи кўзлардан холи қилиб қўйилгандек.

Бир назар ташланг: ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажмида новвойлик, қандолатчилик ва макарон саноатининг умумий салмоғи биз ишлаётган соҳанинг тахминан бешдан бир қисмини ташкил этади. Омухта ем заводлари ҳам деярли шунча. Ун тортиш-ёрма саноати эса корхоналаримизнинг 60 фоизга яқинини ташкил қилади. Бунга ғалла қабул қилиш корхоналарини ҳам қўшиш керак. Тармоқда 31 мингдан ортиқ киши ишлайди, ишлаб чиқаришнинг солиштирма нархларда ҳисобланган ҳажми 1,3 миллиард сўмга боради.

Бизда ишлаб чиқариш кўп босқичли — ғалла тайёрлаш, уни тозалаш, унга ишлов бериш ва сақлаш, сўнг ундан ун ва омухта ем тайёрлаш каби босқичлар шулардан иборат. Ниҳоят, аҳолига зарур маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Ана шу омилларга асосланган ҳолда бошқарувнинг энг мақбул икки бўғинли системаси белгиланган. Ҳозир министрлик таркибида — ҳар бир вилоятда биттадан ғалла маҳсулотлари территориал ишлаб чиқариш бирлашмаси бор. Бу бирлашмалар ажралган ҳолда — якка тартибда ишлайди, раҳбарлик эса катта-катта бош корхоналар зиммасига юклатилган.

Бинобарин, мазкур бирлашмалар пировард маҳсулот — нон-булка ва қандолат маҳсулотлари, макаронлар ишлаб чиқаради. Уларнинг фаолиятига аҳоли дастурхонига қўйилган ноз-неъматга қараб баҳо берилади. Ишлаб чиқаришнинг аввалги барча туркумлари учун шу нуқтаи назардан бевосита масъулият юклатилади. Ғалла қандай сақланганлиги ва сифатли ишланганлигига қараб нон ёки тортнинг, палов ёки бошқа озиқ-овқат маҳсулотларининг сифатига баҳо бериш мумкин. Саноат чорвачилиги ва паррандачилик учун тўйимли озуқа ишлаб чиқариш ҳам муҳим йўналиш ҳисобланади.

Ўзбекистонда ушбу вазифаларни бажариш учун ғаллани қайта ишловчи ва новвойхона саноатининг 7 та ишлаб чиқариш бирлашмаси, 26 та дон маҳсулотлари комбинати, 12 та ғалла қабул қилувчи корхона, 8 та нон комбинати, 7 та нон заводи, 3 та тегирмон ва 3 та шоли заводи, 2 та маккажўхори тозалайдиган завод, идиш-ремонт фабрикаси, бошқа ёрдамчи бўлинмалар ишлаб турибди.

Бундан ташқари Тошкентда нон ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган жуда катта корхоналар — «Ташкентхлебпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳамда булка-кондитер комбинати бор.

— Хўжалигингиз жуда катта экан. Лекин уни техникавий жиҳатдан кўнгилдагидек жиҳозлаш ҳам керак бўлади. Бу муаммо қандай ҳал этилмоқда! Конверсия муносабати билан агросаноат комплексига ёрдам бериши зарур бўлган мудофаа корхоналаридан аниқ-равшан мадад олиш мумкинми!

— Одамларда корхоналаримиз хусусида қандайдир жўн тушунча пайдо бўлганлигини тажриба кўрсатмоқда. Тармоққа етарли эътибор берилмаётганлиги шундан бўлса керак. Ҳолбуки, замонавий элеватор, тегирмон, омухта ем заводи ёки новвойхона — буларнинг ҳаммаси ранг-баранг ускуналар билан жиҳозланган жуда мураккаб иншоотлардир. Бу корхоналарнинг кўпчилигида автоматлаштириш, электрон системалари қўлланилмоқда. Тўғри, ҳозирча ҳамма корхоналаримизни ҳам шу даражада жиҳозлаб улгурганимиз йўқ. Шу боисдан барча корхоналарга Ватанимизда ва чет элларда тайёрланган ускуналарни ўрнатиш билан таъмирлаш ишларини бошлаб юбордик.

Оҳангарон, Навоий, Қарши, Тошкент, Самарқанд ва Тахиатош шаҳарларидаги ун тортиш заводлари техникавий жиҳатдан қайта жиҳозлаб бўлинди. У ерларда юксак унум билан ишлайдиган комплект ускуналар ўрнатилган, бу ускуналар Швейцариянинг «Бюллер» фирмаси лицензиясига асосан СССР Авиация саноати министрлиги, Кемасозлик саноати министрлиги, Асбобсозлик саноати министрлиги ва Мудофаа министрлиги заводларида тайёрланган.

Худди ана шу нарса республиканинг олий ҳамда иккинчи навли унга бўлган эҳтиёжини тўла қондириш имконини берди. Ваҳоланки, илгари бу маҳсулотлар четдан олиб келинарди. Аҳоли ўртасида эса харидоргир биринчи навли ун чиқарадиган тегирмонларнинг бир кеча-кундуздаги унумдорлиги кўпайди. Энди брак маҳсулотлар ҳам йўқ. Айни вақтда ходимларимизнинг меҳнат шароити ҳам анча яхшиланди, ҳозир кўп ишларни автомат бажармоқда.

Тегирмонларни қайта жиҳозлашни давом эттираяпмиз. Бу йил Ленинск ва Қўқон шаҳарларидаги корхоналарни қайта жиҳозлашни режалаштирганмиз. Кейинчалик ҳар йили 2—3 тадан корхона қайта жиҳозланадиган бўлади. Бу иш шоли оқлаш цехларида ҳам бошлаб юборилди. Бинобарин, шолининг сифатини ошириш учун деҳқонларимиз ҳам ёрдам беришлари лозим. Уруғчиликни ривожлантириш, агротехника қоидаларига янада аниқроқ риоя этиш зарур. Шу ўринда Хоразм шоли заводларини мисолга келтириш мумкин. У ерда шолидан олинаётган ёрма амалда тўлалигича аъло навга қабул қилинмоқда.

Ниҳоят ишлаб турган нон заводлари, макарон ва қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган корхоналарни қайта жиҳозлаш олдимизда турган катта юмуш бўлиб қолмоқда. Маҳсулот турларини анча кенгайтириш ва сифатини яхшилаш назарда тутилган махсус режа ишлаб чиқилди ва қабул қилинди.

— Сиз ишлаб чиқаришни ривожлантириш тўғрисида гапирдингиз. Бинобарин, энг мукаммал автомат ҳам одамсиз ишлай олмайди. Сизда ижтимоий муаммолар қандай ҳал қилинмоқда!

— Ҳамма ерда бўлганидек, уй-жой муаммоси бизда ҳам жуда ўткирлигича қолмоқда. Ҳозир бутун тармоққа 3400 дан кўпроқ киши уй олиш учун навбатда турибди. Айни вақтда уларнинг учдан бир қисми ер олиб, ўз уйларини қуриб олиш ниятида. Шу сабабдан уй-жой қурилиши юзасидан махсус режа ишлаб чиқдик ва уни қабул қилдик. Бу ишда капитал маблағ, банк қарзлари ва корхоналарнинг пулларидан самарали фойдаланамиз. 1993 йилда барча муҳтож кишиларни уйлар ва квартиралар билан тўла таъминлаш ниятидамиз.

Тармоқнинг ички озиқ-овқат программаси ҳам доимий назорат қилинмоқда. Ўтган йили қишлоқдаги ёрдамчи хўжаликларимизда бир ходим ҳисобига 15 килограммга яқин гўшт, 26 килограмм атрофида сут тайёрланди. Бу ўртача ҳисобда, албатта. Баъзи ёрдамчи хўжаликлар ўз ишчиларини ушбу маҳсулотлар билан тўла таъминлай олдилар. Келаси беш йиллик охирига бориб гўшт, сут ва тухум етиштиришни камида икки баравар кўпайтиришни режалаштираяпмиз.

Келаси беш йиллик умуман ижтимоий-маданий-маиший ривожланиш соҳасида ўзига хос алоҳида беш йиллик бўлади. Биз бу ишга 60 миллион сўмдан кўпроқ маблағ ажратаяпмиз. Бу ҳозирги беш йилликка нисбатан 70 фоиз кўп демакдир. Ҳозирнинг ўзида одамларнинг иш ва дам олиш шароитларини яхшилаш, меҳнат ва сиҳат-саломатликларини муҳофаза этиш, шунингдек корхоналаримиз ишлаб турган ерлардаги экологик муҳитни соғломлаштириш юзасидан аниқ-равшан тадбирлар белгиланди.

— Бундан 4 йил илгари министрлигингизга нон ёпиш ишлари тааллуқли эмас эди. Ҳозир модомики, янги босқичга ўтган экансиз, ушбу мутахассисликни муваффақиятли ўзлаштириб олганлигингиз ҳақида гапириш мумкинга ўхшайди. Ўз маҳсулотларингизни фирма магазини орқали сотаяпсиз. Бунда қандай қийинчиликлар ва қандай истиқболлар бор!

— «Новвойлик касбини ҳақиқатан ҳам тез ва ишончим комилки, муваффақиятли ўзлаштириб олдик. Бу фикрингизга қўшиламан. Лекин аҳолини нон ва булка маҳсулотлари билан таъминлаш даражаси ҳали анча паст. Баъзи шаҳар ва қишлоқларда 5—6 хил нон маҳсулотлари сотилмоқда. Нон етказиб бериш жадвали тез-тез бузилиб туради. Ширин нонлар, тешиккулчалар, парҳез маҳсулотларига эҳтиёж ҳали қондирилгани йўқ. Биз ҳам, савдо ходимлари ҳам харидорларнинг эҳтиёжини яхши ўрганмаяпмиз, ихтисослашган транспорт кўпинча панд бераяпти.

Биз ишлаб чиқарувчи билан сотувчиликни бирлаштириш ушбу муаммоларни ҳал этишнинг энг истиқболли усулларидан деб биламиз. Яъни, фирма савдоси йўлга қўйилиши зарур. Ҳозир катта-катта заводлар қурилишидан воз кечдик. Даҳаларда, саноат корхоналари ёнида дўконлари ва овқатхоналари бўлган кичик-кичик новвойхоналарни қураяпмиз. Тошкентда ҳозирнинг ўзидаёқ 3 та новвойхона ишлаб турибди, республикамизнинг нон пиширувчи корхоналари ҳузурида 34 та «Иссиқ нон» ва 14 та фирма дўкони очилди. Печ ва тандирлардан узилган нонлар шу заҳотиёқ дўконларга чиқарилади. Келгусида бундай усул янги маҳсулотни сотиш билан бирга кўп кишиларни иш билан таъминлаш имконини беради.

Афсуски, кўп сабабларга кўра тармоқнинг ривожланиши тўхтаб қолмоқда. Олдимизда турган муаммо бу хом ашё муаммосидир. Бизда мойиз, кунжут, ер ёнғоқ, ҳамиртуруш ва маргарин сингари маҳсулотлар етишмайди. Янгийўлдаги хамиртуруш заводи ва Тошкент ёғ-мой комбинатидаги маргарин ишлаб чиқариш цехи, бошқа кўплаб корхоналар аллақачоноқ таъмирланилиши зарур эди. Мазкур ишлаб чиқаришларни ривожлантирмасдан ва республикамизда етиштирилаётган маҳаллий хом ашё турлари тайёрланишини ташкил этмасдан, маҳсулот турларини кенгайтириш, нон ва ширикликларнинг сифатини яхшилаш мумкин эмас.

Бошқа бир, яъни маҳсулотларни ўраш ва қадоқлаш муаммоси ҳам бор. Шакарқаламча, гуруч қаламчалари, макарон маҳсулотлари, печеньелар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди ва кўпайтирилди. Уларни ўраш учун техника ҳам бор, лекин харидор учун қулай ва чиройли қутичалар тайёрлаб бера оладиган босмахоналаримиз йўқ.

Бизнинг асосий ускуналар — электр қуввати билан ишлайдиган новвойлик жавонлари, тунелли печлар, дозаторлар, назорат-ўлчов асбоблари ва шунга ўхшаш кўп ускуналарга бераётган буюртмаларимиз ҳам доимо бажарилаётгани йўқ. Боз устига, мудофаа саноати корхоналарининг «совға»сини айтмайсизми? Бу корхоналар ускуналарнинг баъзи турларини тайёрлашга киришган эдилар, уларнинг нархини тўсатдан икки-уч баравар кўпайтириб юборишди.

Асосий муаммоларимиз ана шулардан иборат. Шундай бўлса ҳам бошқа тармоқларнинг ходимлари билан бирга уларни яқин вақт ичида ҳал қилишимиз мумкинлигига умидворман. Зотан, нон — уйимизнинг баракаси, дастурхонимизнинг кўрки. Унга алоҳида муносабатда бўлишимиз керак.

А. БЕЗВЕРХОВ,
ЎзТАГ мухбири.

САРХИЛ САБЗАВОТ ДАСТУРХОНДА

Ангор ноҳиясидаги сабзавотчиликка ихтисослаштирилган «Ангор» совхози миришкорлари шартнома асосида Иттифоқимизнинг шимолий районларига эрта етиштирилган карамни жўнатишга киришдилар. Дастлабки 500 тонна маҳсулот Учқизил темир йўл станциясидан Свердловск, Иркутск, Хабаровск, Тюмень, Сахалин шаҳарларига жўнатилди. Жорий йилда етиштириладиган маҳсулотнинг 1500 тоннаси шу зайлда— хўжаликнинг корхоналар билан тузган шартномасига кўра жўнатилса, 3800 тонна сабзавот умумиттифоқ фондига етказиб берилади.

Дарҳақиқат, сабзавоткорлар эртаги сабзавотни шартномада белгиланган муддатдан кечикмай етказиб бериш учун ошиқишаяпти. Ваъданинг уддасидан чиқиш учун ҳаракат кеча ёки бугун эмас, бултур ноябрь ойида бошланган эди. Оилавий пудрат асосида меҳнат қилаётган беш юзга яқин сабзавоткорлар хўжаликнинг 15 гектар ерида, шунингдек, шахсий томорқаларида плёнка остида эртаги карам етиштиришга киришган эдилар. Қиш фаслида бу ерда тиним бўлгани йўқ. Ниҳолларга ишлов берилиб, озиқлантирилди, экиннинг эҳтиёжига қараб эгатлардан оби ҳаёт оқизилди. Ана шундай фидокорона меҳнат яхши самара келтирди. Шахсий томорқаларда ҳам, совхоз далаларида ҳам карам бултурдагидан барвақт етилди. Пишган карамни тезроқ узиб, яшикларга жойлаштириш, автомашиналар, трактор тележкаларига юклаб, темир йўл станциясига жўнатиш ниҳоятда долзарб иш эканлигини далада бўлган киши ҳис этади. Далада қўл қовуштириб турган кишини кўрмайсиз.

Шуни таъкидлаш жоизки, бу ерда шахсий томорқалардан самарали фойдаланиш тажрибаси кўпчиликка ибратдир. Қайси хонадонда бўлманг, бир қарич ер бўш қолганини кўрмайсиз. Мен хўжалик раҳбариман ёки бош мутахассисман, деб томорқасини бўш қўйган киши йўқ. Совхоз директори Хуррам Тўлаков шахсий томорқасидан тўрт тоннадан зиёд карам топширди. Қиш ойларида бўш вақти бўлганда ўзи, бошқа пайтда турмуш ўртоғи, фарзандлари меҳнат қилишиб, ана шунча ҳосил етиштиришди. Оила ҳамёнига тўрт минг сўм пул тушди. Бош агроном Хуррам Маматмўминов томорқасидаги 0,10 гектар ердан 3,5 тонна, касаба союз қўмитасининг раиси Бердимурод Олламуродов 4,6 тонна, совхоз директорининг ўринбосари Худойберди Хўжамбердиев 3 тонна, бош иқтисодчи Бобомурод Олламуродов 3 тонна, оилавий пудратчи Шомирза Шайманов эса 0,30 гектар ердан 8 тонна маҳсулот топширишди. Эл дастурхонига маҳсулот етказиб беришдек шарафли ишга муносиб улуш қўшаётганлар номини яна санайвериш мумкин.

— Меҳнатдан келса бойлик, турмуш бўлар чиройлик нақлини бежиз айтишмаган, — дейди хўжалик директори Хуррам Тўлаков.— Бир пайтлар хўжаликда сабзавот етиштириш ниҳоятда оқсарди. Совхоз давлатдан қарздор, сабзавоткорлар маошининг тайини бўлмагач, одамларнинг кўнгли ишдан совиганди. Энди аҳвол ўнгланаяпти. Қарзлардан қутулдик. Плёнка остидаги ҳар гектар ердан 25—27 тоннагача карам олиш мумкин. Бу 20—25 минг сўм даромад ёки 10 минг сўмдан кўпроқ соф фойда демак. Шунга қараб халқимизнинг турмуш фаровонлиги кескин ўзгараяпти. Бир пайтлар хўжаликда томи шифер билан ёпилган уйларни бармоқ билан санаш мумкин эди. Ҳозир-чи, чиройли уйларни кўриб баҳри-дилингиз яйрайди. Қишлоқларимиздаги туб ўзгаришларни кўриб ҳавас қиласиз. Лекин ҳали ҳам бир муаммо ҳал бўлмаётир. Республика агросаноат ходимларининг қурултойида, сўнгра республика халқ депутатларининг биринчи сессиясида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг давлат харид нархини ошириш тўғрисида билдирилаётган фикрлар оқибатсиз қолмоқда. Яқинда Республика Нозирлар Кенгашининг 1990 йил 1 мартда чиқарган фармойишини олиб, танишиб чиқдик. Унда сабзавот, картошканинг шартнома баҳолари кўрсатилган. У бизни мутлақо қаноатлантирмади. Айниқса помидорнинг харид нархи сабзавоткорларимизни таажжублантирди. Бизнинг шароитда ҳосил ғарқ пишган пайт июль-август ойларига тўғри келади. Бу пайтда маҳсулотни 20 тийиндан топширишимиз лозим экан. Бултур эса 18 тийиндан топширганмиз. Демак, атиги икки тийин қўшимча билан деҳқоннинг помидор етиштиришга бўлган муносабатини ўзгартириш мумкинми? Ҳозиргача 76 гектар ўрнига 42 гектар майдонга помидор кўчати ўтқазилди. Меҳнатдан моддий манфаатдорлик бўлишига кўз етмагач, аҳвол яхшиланиши маҳол. Бултур помидор етиштирган деҳқонларимизнинг ойлик маошлари 50—60 сўмдан ошмади.

Албатта, сабзавот маҳсулотларининг бугунги давлат харид нархи деҳқонни қаноатлантирмайди. Лекин хўжаликда сабзавоткор деган номни улуғлаётган, фақат шахсий манфаатини эмас, халқимиз дастурхонини ўйлаётган деҳқонлар кўп. Улар билан суҳбатлашсангиз, сабр таги олтин дейишади. Улар етиштираётган маҳсулот далада, йўлда чириб-ириб қолмасдан истеъмолчиларга ўз вақтида етказилса, деҳқон меҳнати ўз қадрини топса, деган фикрни билдиришади. Кекса коммунист, кўп йил совхозда бригада бошлиғи бўлган, ҳозир оилавий пудрат асосида деҳқончилик қилаётган Саттор ака Йўллиев билан суҳбатимизда худди шу фикрлар билдирилди. Саттор ака ўғиллари Рустам, Равшан, келинлари билан биргаликда 0,10 гектар ерда плёнка остида етиштирилган карамни узишиб, яшикларга жойлашаётган экан. У кишининг етиштирилган ҳосилдан кўнгли тўқ. Ҳар бош карам килограмм, ҳатто ундан ҳам кўпроқ тош босади. Бир кун олдин 0,10 гектар ерда 6 минг бош узиладиган карам борлигини санаб чиқишди. Ҳар бири ўртача 700 граммдан тош босса, 4,2 тонна маҳсулот нақд деяверинг. Бу ҳали бошланиши. Ҳадемай 0,40 гектар майдонда етиштирилаётган карам ҳам пешмапеш пишади. 0,15 гектар майдонга барвақт экилган помидор кўчати текис гулга кирган. Май ойининг охиригача помидор пишса, бир килограммини давлатга 1 сўм 87 тийиндан топширишлари мумкин.

— Бир пайтлар ҳамма пул пахтада, сабзавот етиштирган деҳқоннинг қорни нонга тўярмиди, деб писанда қилишарди, — дейди Саттор ака. — Ҳозир аҳвол ўзгарди. Тажрибали сабзавоткор бир гектар майдондан 20—30 минг сўм даромад олаяпти. Бу пахта майдони берадиган даромаддан қарийб ўн баробар кўп. Оиламиз мисолида бунинг гувоҳи бўлаяпмиз. Бир парча томорқамиздан, яъни 0,15 гектар ердан тўрт минг сўмлик карам топширдик. Карамни узиб, яшикларга жойлаб, сўнгра махсус машинага ортиб жўнатдик. Маҳсулот эрта етиштирилса, уни топширишда машмаша бўлмас экан. Ҳозир ҳар куни хўжалигимизга республикамизнинг турли шаҳарларидан маҳсулот сўраб келувчилар қанчадан-қанча. Биз тайёр маҳсулотимизни шартнома асосида сотамиз. Бу билан совхознинг умумиттифоқ фондига жўнатаётган маҳсулотига озми-кўпми ёрдамимиз тегаётир. Ҳозир шахсий томорқамизда 0,15 гектар ерда плёнка остида картошка етиштираяпмиз. Май байрамида картошка пишади. Унинг ҳар килограммини икки сўмдан топширамиз. Икки-уч эгат ерда плёнка остида бодринг, хандалак етиштираяпмиз. Хуллас, рўзғоримиз ҳозирдан қишгача бозордан сабзавот маҳсулотлари харид қилмайди. Оиламизда тўрт қиз, уч ўғил бор. Қизлар уйли-жойли бўлишган, икки ўғилни уйлантирганмиз. Кенжамиз — Ўктам ҳарбий хизматда. Ўғиллар биз билан бирга туришади. Бир дастурхон атрофида тўпланамиз. Рўзғоримиз битта, даромад ҳам ўртада.

Ҳозир хўжалик далаларида Саттор ака сингари қишдан буён фидокорона меҳнат қилган оилавий пудратчилар плёнка остида етиштирган карамлар ғарқ пишган. Улар учун ҳосилни тезроқ узиб, истеъмолчиларга етказишдан ҳам шошилинч юмуш йўқ. Хўжалик раҳбарию бош мутахассислар, ҳисобчилар далалардан автомашиналар, тележкаларга ортилиб, темир йўл станциясига жўнатилаётган маҳсулотдан огоҳ бўлиб туришибди. Арзимас баҳона билан карамни вагонларга юклашни кечиктириш халқимиз дастурхонига тортиқ этилаётган сархил сабзавотга путур етказади. Ахир уни Москваю Ленинградда, Киев, Тюмень, Сахалин, ҳатто Ёқутистонда орзиқиб кутишаётир.

Б. КЕНЖАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ХОНАДОНЛАРДАГИ БОЛАЛАР БОҒЧАЛАРИ

Шуманай районида ишламайдиган аёлларни ижтимоий-фойдали меҳнат билан банд этишнинг яна бир имконияти рўёбга чиқарила бошланди. Бу ерда оила типидаги дастлабки иккита болалар боғчаси очилди. Педагоглардан А. Ўтегенова ва З. Бекбосинова қўшни оилаларда яшаётган ўнтадан болани тарбиялашга олдилар. Оила типидаги болалар боғчалари шу яқин атрофдаги болалар мактабгача тарбия муассасаларининг ўзига хос филиалларига айланди.

—Биз ҳар бир тарбиячи учун бир йилга 1800 сўм маош ажратдик, — дейди район халқ таълими бўлимининг мудири А. Қўшқоров. — Болалар боғчаларининг коллективлари ўз «оилавий» филиалларини озиқ-овқат ва чойшаблар, ёстиқ жилдлари билан таъминлаб, уларга методик ёрдам беришмоқда. Бизда болалар мактабгача тарбия муасасаларида жой етишмай турган ҳозирги пайтда бундай филиалларнинг очилиши муаммонинг ўткирлигини бирмунча юмшатувчи яхши мадад бўлди. Албатта бу ҳозирги аҳволдан бутунлай қутқарадиган восита эмас, лекин бундай кичик группаларда тарбиявий ишларни олиб бориш анча енгил бўлишини, болалар касалликларга камроқ чалинишини ҳам ҳисобга олиш зарур.

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 45 ЙИЛЛИГИГА

БИР ҚУЧОҚ ЛОЛА

Шу латофатли май кунларида Чустнон қишлоғи этакларидаги қир-адирлар ажиб манзара кашф этган. Тонг шўдрингига қадаҳ тутган алвон лолалар борлиқни завққа тўлдириб, дилларга ҳузур бағишлайди. Ана шундай манзарани Абдуқаюм ота ҳар йили сабрсизлик билан кутади. Ҳикоя қилишларича, алп қоматли, метин иродали бу табаррук инсон ёшлигида хушчақчақ, аскияни жон дилидан севадиган йигит экан. Улуғ Ватан урушидан тамоман бошқа одам бўлиб қайтибди. Қарашлари жиддий, синовчан, ортиқча гапни ёқтирмайди. Саволингизга кўпинча «ҳа» ёки «йўқ» деб жавоб қайтаради. Баҳор кезлари харсанг тошга суянганча лолаларга сирли нигоҳ ташлайди, улардан нималарнидир излагандай бўлади. Отанинг бу одатидан ҳамқишлоқлари ҳайрон эди. Байрам арафасида, яъни орадан 45 йил ўтганидан кейин унинг қулфи дили очилиб, қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди.

Урушнинг энг оғир, катта талафотлар берилаётган даҳшатли кунлари. Ржевск шаҳри остоналарида беомон жанглар бўлмоқда эди. Совуқ солдатларнинг суяк-суягидан ўтиб кетган. Яхшиямки, ён атроф қалин ўрмон. Қарши ҳужумларнинг нафи бўлмади. Аксинча катта қурбонлар бериб, шаҳарни ташлаб чиқдилар. Ўзбекистонлик жасур жангчи Абдуқаюм Муталиев қуролдош дўстлари билан шох-шаббалар панасида буйруқни кутишарди. Кечга томон уларни командир йўқлади.

— Вазият жиддий, душманнинг ўт очиш нуқталари, кучлар нисбатини аниқлаш керак, — деди Василий Кулида. — Акс ҳолда шаҳарни эгаллаб бўлмайди. Ишончимиз сизлардан.

Разведкачилар қоронғи тушиши билан йўлга отланишди. Узоқ масофани эмаклаб ўтиб, ён атрофни синчковлик билан кузатишди. Жимжитлик, уруш бўлмаётгандек гўё. И. Бектошев, С. Иванов, А. Муталиев қурол-яроқни жангга ҳозирлаб, ҳар қандай тасодифга тайёр туришди.

— Манзара менга ёқмаяпти, таваккал қилиб бораверайлик, — деди Сергей.

Шох-шаббаларни оралаб бир чақиримча юришган эди, кутилмаганда пистирмага дуч келишди. Немислар автоматлардан тинимсиз ўқ ёғдирдилар. Бектошев ҳалок бўлди. Сергей яраланган бўлса-да, чаққон ҳаракат қилиб, белгиланган ерга қайтишга улгурди.

— Бардам бўл, қандай бўлмасин, топшириқни бажаришимиз керак, — деди Абдуқаюм дўстининг ярасини боғлар экан.

Разведкачилар ҳеч қачон бундай мушкул аҳволда қолишмаганди: орқага қайтиш ўлим билан баробар. Бахтли тасодиф қутқарди: бирдан телефон симларини аниқлашди. Яраси азоб бериб, мадорсизланган С. Иванов ҳам хурсандчилигини яширолмай қуролдошининг елкасига уриб қўйди. Симни узиб, ўзларини панага олишди. Орадан бир соат ўтгач икки немис солдати алланималарни ғулдираганча кела бошлади. Тажрибали разведкачилар қўққисдан уларга ташландилар. Чустлик паҳлавон бир зумда ўлжасини ерга михлади. Сўнг чапдастлик билан шеригига ёрдамга ўтди. Фашистни асир олиб, тонготарда базўр ўз қисмларига етиб келишди.

Асирга олинган солдат қимматли маълумотлар берди. Артиллерия душман ўт очиш нуқталарини нишонга олди. Еру кўк ларзага келди. «Ура» садолари остида ҳужумга ўтишди. Қўл жангида Абдуқаюм Муталиев қаттиқ яраланди. Қарийб бир ой даволангач сафга қайтди. Шум хабар ярасига туз сепди: Житомир области остоналаридаги олишувларда олти нафар дўсти қаҳрамонларча ҳалок бўлибди. Энди унинг учун ҳеч нарсанинг қизиғи қолмаганди. Ора-чира визиллаб ўтаётган дайди ўқларга ҳам эътибор бермас, вужуди ўт ичида ёнарди.

— Тентаклик қилма, Муталиев, — деди Давид Туркадзе унинг руҳиятини сезиб, — буни уруш дейдилар. Дадил бўл! Яхшиси, газандалардан ўч олайлик.

— Ўнг томонда танклар! — қичқирди кимдир.

Биринчи ҳандақдагилар саросимага тушиб чекина бошладилар. Шиддат билан келаётган «Тигр» икки солдатни мажақлаб ўтди. Шунда Борис Егоров яна ўзини кўрсатди. Автоматини баланд кўтарганча хитоб қилди:

— Коммунистлар, мени ортимдан, Ватан учун олға! — дея жангга ташланди. Дастлаб ўн беш-йигирма, сўнг элликолтмиш солдат унга эргашди. Егоров танкни портлатиб ўзи ҳам ҳалок бўлди. Абдуқаюм саросимага тушмади, дўстлари билан тўпни қулай ерга ўрнатиб, кетма-кет ўт очди. Қараса, икки танк бурқсиб ёнарди. Ўзбекистонлик жангчининг қаҳрамонлиги фронт бўйлаб ёйилди. Кўксини Улуғ Ватан уруши ордени безади.

Оғир жанглар солдатларнинг тинкасини қуритган. Гоҳида очиқда, қор-ёмғирлар остида қолиб кетишганида ҳам ҳеч ким нолимас, бир бурда нонни, бор тамакини ўзаро баҳам кўришарди. Инсон боласи шундай азобу уқубатларга дош бера олди. Улар Диргобич шаҳри томон юришди. Тўпни уч от зўрға тортар, гоҳо ўзи ҳам лойга ботганча ёрдамлашарди. Грузин йигити Давид Туркадзе унинг учун энг азиз инсон эди. Жанговар операцияларда иштирок этиб, неча бор ўлимларни доғда қолдиришди. Қадрдонлик меҳри уларни бир-бирига маҳкам боғлаганди.

— Ўзингни эҳтиёт қил, ғалаба биз билан, — таъкидлашарди бир-бирларига.

Бу ердаги уйлар, кўчалар, хиёбонлар жуда гўзал, мафтункор. Ёрдамчи куч етиб келгунича иложи борича немисларни яқинлаштирмаслик керак. Душман фурсатдан фойдаланиб учинчи маротаба ҳужумга ўтди. Вазият ниҳоятда қалтис эди.

— Менга қаранг, ака-укалар, — деди командир Давид ва Абдуқаюмга юзланиб, —муҳими, танкларни яқин йўлатмаслик. Ярим соат амалласангиз, марра бизники. Иложи бўлса, тепаликни айланиб ўтинг.

Баъзида жон аччиғида иложи бўлмаган ишнинг уддасидан чиқиш мумкин экан. Икковлон минг азобда тўпларни ўрмон четига олиб ўтишди. Бироқ отлар нобуд бўлди. Яна «Тигр»лар ҳамлага ўтди. Ҳаммаёқни снарядларнинг портлаши, қора қуюн тутиб кетганди. Ўрмон ёнарди. Тўплар ишга тушди. Миномётчилар уларни қўллаб-қувватлаб туришди. Натижада танклар шаҳарга киролмади. Ўқ-дорилар охирлаб, қаршилик кўрсатишнинг иложи йўқдек туюлган бир вақтда ёрдам кучи етиб келди. Тенгсиз жангу жадалларда кўрсатган мардлиги учун бошқалар қатори Абдуқаюм Муталиев ҳам Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланди.

Ўша воқеа отанинг асло ёдидан чиқмайди. Қуролдошлар дам олишарди. Ғалаба баҳори яқинлашиб қолган, дилларда умид ёлқини...

— Эҳ, дўстим, қани энди лаънати уруш тугаса-ю она қишлоғимга йўл олсак. Сени ўзим тайёрлаган қўлбола мусаллас билан сийлардим,— дерди Давид. Абдуқаюм эса Чуст нокини таърифлашни қўймасди.

Дов-дарахтларни юлқиб эсаётган сабо хушбўй ҳидни димоққа уфуради. Шу пайт Давидни жанг майдонидан олиб чиқиб, ҳаётини сақлаб қолган ҳамшира кўринди. Солдат: «мен ҳозир», деганча адир томон югуриб кетди. Кўп ўтмай бор қучоқ лолани бағрига босганча орқасига қайта бошлади. Аммо душман снайпери уни ерга йиқитди.

— Давид! — Абдуқаюм дўсти томон талпинди. Не кўз билан кўрсинки, у лолаларни қучганча қонга беланиб ётарди.

Тутинган акасини ўз қўли билан дафн қилди. Тўрт йил қон кечиб, дийдаси қотиб қолган бўлса-да, эгасига етиб бормаган лолаларни унинг қабрига қўяр экан, ўкиниб йиғлади.

Чуст баҳодири Чехословакия шаҳри ва қишлоқларини душмандан тозалашда мардлик, қаҳрамонлик кўрсатди. Кўксини орден ва медаллар безади. Бахти бор экан, омон-эсон қадрдон қишлоғига қайтди. Йиллар ўтди. Собиқ жангчи Карл Маркс номли колхозда фидокорона меҳнат қилди. Уйли-жойли, бола-чақали бўлди.

Ота алвон лолаларнинг сарасидан териб, Улуғ Ватан урушида қаҳрамонларча ҳалок бўлган марду майдонлар хотирасига ўрнатилган ёдгорлик пойига тўшади, уларнинг порлоқ хотираси олдида бош эгиб таъзим қилди.

Ҳикояси сўнггида деди: Оловли йилларда «Бир маротаба қорним тўйиб нон есам, ўлсам армоним йўқ», деб таъкидлардик. Шукрки, бахтли замонада яшаяпмиз. Ҳаёт мураккаблашгани, етишмовчиликлар кўплиги бор гап. Аммо орзу ҳавас кучайиб кетди. Баъзилар қаноат билан яшашни унутиб қўйишаяпти. Тинч осмон остида ҳаёт кечириш қанчалик бахт эканлигини биз — уруш қатнашчлари яхши биламиз. Ана шу бахтни қўлимизда маҳкам тутиб қолайлик.

М. ҚАЮМОВ,
И. АЛИМОВ.

БОҒИШАМОЛ ЧОРЛАЙДИ

Андижон шаҳридаги Боғишамол дам олиш маскани 1973 йилда бунёд этилган. Унинг соф ҳавоси, мафтункор табиати билан оғизга тушган оромгоҳда ҳордиқ чиқаришни орзу қилганлар сони кўпайиб бормоқда. Бу ерда андижонликлардан ташқари жумҳуриятмизнинг турли бурчакларидан, қўшни жойлардан келган кишиларни ҳам учратасиз. Оромгоҳнинг умумий майдони 97,6 гектар бўлиб, 200 мингдан ортиқ мевали ва манзарали дарахтлар, 5 минг туп ан войи атиргуллар парваришланаяпти. Меҳнаткашларнинг кўнгилли дам олиб, саломатликларини мустаҳкамлашлари учун барча шароит муҳайё. Иккита озиқ-овқат, аралаш моллар, музқаймоқ ва чанқовбосди ичимликлар дўконлари, аттракционлар бор. Шу атроф ниҳоятда сўлим, мафтункор. 154 та сайр қилувчи вагон сизни денгиз сатҳидан 800 метр баландликка элтиб қўяди.

— Сўнгги йилларда турли маданий тадбирлар намунали ўтказилмоқда, — дейди дам олиш маскани директори Бозорбой Ҳожиматов. — Жумладан, Наврўз кунлари оромгоҳда ажойиб қўшиқлар янгради. Анъаналарга садоқат руҳида ўтказилган кечалар, учрашувлар, жонли суҳбатлар турли миллат кишилари ўртасидаги ўзаро дўстлик, ҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда. 1 Май ҳамда Ғалаба кунлари тантаналарида ҳам кўпчиликка маъқул ва манзур бўладиган тадбирлар ўтказилади. Ҳадемай дам олиш мавсуми бошланади. Сўлим оромгоҳимизга марҳабо, азизлар!

Э. ТЎЛАГАНОВ

Қишлоқ санъаткорлари

«Муборак» ашула ва рақс халқ ансамблининг ҳар бир чиқиши фақат Урганч районидаги Охунбобоев номли колхоз меҳнат аҳлидагина эмас, балки бутун Хоразм вилояти санъат ихлосмандлари қалбида катта қизиқиш уйғотади. Сабаби — унга ҳеч бўлмаса биттагина янги қўшиқ ёки рақс киритилади.

Ана шу «теша тегмаган» ашула ва ўйин устида ансамблнинг бадиий раҳбари Ҳасанбой Сатторов, музика раҳбари Маткарим Жуманиёзов ва хонандаю созандалар баравар меҳнат қилишади. Онабиби Қодирова эса лапар ва халқ қўшиқларини излаб топиб, репертуарга киритишни яхши кўради.

СУРАТЛАРДА: ансамблнинг етакчи рақкосаси Гавҳар Жуманиёзова ҳамда бадиий раҳбар Ҳасанбой Сатторов

Б. АЛИМОВ олган суратлар.

ЯНГРАГАЙ ҚЎЛЛАРДА ТОР

Оддийгина ёғочдан ясалган тор пардалари сеҳрли бармоқлар ҳаракатидан жонланиб, минг бир оҳангда жаранглайди. Томирлари муштдек юракка бориб тақалганидан қалб нимани даъват этса, бунёдкор бармоқлар унинг шоҳона ҳукмини беихтиёр адо этади. Табиат ҳам, одамлар ҳам ҳар хил бўлгани каби шоир ҳам, қўшиқчи ҳам ўз табиатига мос шеър ва куйни танлайди. Шу мослик, уйғунликдан Абдураззоқ Мажидов ҳам мустасно эмас. Ғазаллар, шеърлар қўшиқчи томонидан мусиқага тушадими-йўқми, пардаларнинг паст-баланд авжларига мосланадими-йўқми, ўйлаб кўрилади. Сўнг тинимсиз машқ бошланади. Қўшиқчи кўп ҳолларда ўзининг табиатига мос, вазмин, аммо замирида бир дунё маъно ётган назмни танлаб олади.

Абдураззоқ Мажидов кўплаб тадбирлар сўнгида йиғилганлар руҳига ором бағишлаганини бир неча бор кўрганман. Болалигимдан мени шеърий табриклар тайёрлашга ўргатишганида залнинг бир четида туриб, унинг қўшиқларига қулоқ тутганман. Район санъаткорлари ичида авваламбор у ўзини тута олиши, сўнгра эса ширали овози, ажиб пардаларда тор чертиши билан ажралиб туради. Томошабинлар уни қайта-қайта саҳнага чорлашади. Бироқ Абдураззоқ чегарадан чиқиб кетмайди. Меъёрида қўшиқ куйлайди.

Хонанда ўзбек классик шоирлари Алишер Навоийдан бошлаб Огаҳий, Мунис ғазаллари билан айтиладиган, шунингдек замондошларимиз Омон Матжон, Эркин Самандаров қўшиқларини севиб куйлайди. Халқ оғзаки ижоди дурдоналарини мусиқа билан йўғиришга ҳаракат қилади. Абдураззоқ «Тоҳир ва Зуҳра», «Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам», «Сайёдхон ва Ҳамро» достонларидан қўшиқлар куйлайди.

У чорвадор юрт фарзанди. Нуротанинг кенг яйловлари, баланд тоғлари, турнакўз булоқлари, аҳоли дастурхонини чорва неъматлари билан сероб этаётган яйлов баҳодирлари — чўпонлар ҳақида қўшиқ куйлайди.

Абдураззоқ Мажидов Деҳибаланд қишлоғида таваллуд топди. Ўрта мактабни тугатди. Тошкент давлат маданият институтига кириб, олий маълумот соҳиби бўлди. У Совет Армияси сафида ўз бурчини ўтади. Сўнгра район маданият уйида фаолият кўрсатди.

Абдураззоқ Мажидов сўнгги пайтларда янги-янги шеърларга ўзи куй басталаб, қўшиқлар ижро этмоқда. Санъаткорнинг номи область, республика радиоси орқали эшитилиб турибди. «Ғозғон» совхози маданият уйига мудирлик қилаётган бу санъаткор клубда бадиий ҳаваскорлик тўгарагига иштирок этувчи ёшларга шеър танлаш, соз чертиш, қўшиқ айтиш сирларини ўргатаётир.

Хонанда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ортиқ Отажоновни ўзининг устози деб билади. Унинг йўлидан боришга интилади. Ўзбекистон ССР халқ артисти Комилжон Отаниёзов, шунингдек, айни дамда дилбар қўшиқлар айтаётган Раҳматжон Қурбонов, Ўктам Аҳмедов сингари қўшиқчиларнинг ижрочилик санъати уни мафтун этади.

Санъат соҳиби Абдураззоқ Мажидов яқинда Самарқанд область Ленин комсомоли мукофотига сазовор бўлди.

Кенг, саҳнли бино. Абдураззоқнинг қўлида тор янграяпти. Одамларнинг ўтли нигоҳи унга қадалган. У ҳаммага завқ-шавқ улашмоқда.

С. ЧИНМИРЗАЕВА.

МУБОРАК БИБИНИНГ ЎЛАНЛАРИ

Ромитанлик ўланчи Муборак биби ҳақида жуда кўп эшитардим, тўй-маъракалар, йиғинлар у кишининг лапарлари, ҳазилларисиз ўтмайди, дейишарди. Шу сабаб биби билан учрашиш ва «репертуар»лари билан танишиш иштиёқида эдим. «Октябрь 50 йиллиги» совхози 1-бўлим хотин-қизлар кенгашининг раисаси Ойшахон Маҳмудова билан ўланчи бувимиз ҳузурларига ошиқдик. У киши шу бўлимнинг Арабхона қишлоғида яшар эканлар.

Қарийб нурай-нурай деб турган битта хонада ранги униққан шол тўшалган, ўртада сандал. Деворларда бувининг кийимлари илиглик. Бу ғариб хонада кайфиятимизни кўтарган нарса доиралар бўлди. Доираларнинг биттасини ая сандалга қўйиб қиздираётган экан. Биз ўлан айтишни илтимос қилдик, у киши қўлида доира, куйлай кетди:

Бухоронинг йўлида,
Илон кўрдим чўлида.
Садқа бўлсин бу жоним-ей
Суйганимнинг йўлида.
Суйганимга бермасанг,
Розиман-ей ўлимга...
Розиман-ей ўлимга...

Муборак биби ўланларнинг бири тугамай иккинчисини улаб кетаверди. Кўнгилларга хуш ёқувчи доира садолари тўрт девор орасидаги сукунатни бузиб, узоқ-узоқларга таралди. Қалбларимизга жўшқин бир кайфият оқиб кирди. Қишлоқдаги оғир турмуш тарзини, бибининг қийин кечаётган кунларини, ҳам ана шу қўшиқлар тўлдириб тургандек эди. Демак, қўшиқ ҳар қандай шароитда ҳам яшайверар экан, уни ҳеч нима, ҳеч қачон бўға олмас экан.

Суйганим тош устида,
Қалпоғи қош устида.
Ёргинам келмай қолса,
Йиғлармен ош устида...

Муборак биби куйлайверди. Мен эса ўйланиб қолдим. Қўшиқлар кўп, аксариятини хорижий мусиқаларга солиб «ўзлаштириб» ҳам олганмиз. Уларнинг бачкана ҳаракатлари-ю антиқа либосларини кўриб лоқайд тураверамиз. Лекин бирор ёш-ялангга: «Ўлан эшитганмисан?», «Лапар айта оласанми?» — деб кўринг-чи, елка қисади. Муборак биби Омонова сингари истеъдод эгаси Ромитанда, ким билсин, биттадир, иккитадир. Уларнинг халқ йўлида айтганлари бугун ўрганилмаса, унутилиб кетмасмикин?

Фикрларимни Ойшахон уққандек, суҳбатга қўшилди.

— Бўлимда фольклор ансамбли тузаяпмиз. Муборак бибини ҳам таклиф этганмиз. У киши жуда кўп ўзбек, тожик халқ қўшиқларини билади, ёшлар ҳам ёзиб олиб ўрганишаяпти...

Биби янги ўлан бошлади:

Қош агар пайваста бўлса,
Ўсмани гардон қилур,
Ёр агар нодон бўлса,
Ошиқни саргардон қилур...

— Бувижон, буларни кимдан ўргангансиз? — сўраймиз ўланчи аядан. У киши бир муддат жим туриб, кейин жавоб берди:

— Одамлардан, болаларим, одамларнинг юрагида гап кўп, дард кўп. Улар ана шуларни минг йиллардан бери қўшиқ қилиб куйлашган, агар юрагингда борини ана шундай ўланлар билан тўка олсанг, енгил тортасан.

Пахта экдим, сув қуйдим,
Орасига чел қўйдим.
Пахта план тўлсин деб,
Шартномага қўл қўйдим.

Муборак биби куйлайди... Хонага баҳор эпкинлари оқиб киради. Ҳаммаёқ гулларнинг хуш бўйига тўлиб кетгандай, қушларнинг хониши, ариқчаларда сувларнинг шилдираши, бўйи етган қизларнинг шивир-шивирлари қулоққа чалингандай бўлади.

Бутун умри меҳнатда кечган, ҳаётнинг кўп азобларига, қийинчиликларига рўбарў келган, 73 яшар Муборак биби эса уларга қарата қўшиқ билан исён қилгандек туюлди бизга:

Томга пиёз эксам-ей,
Ўсаман, дейди.
Ерга бино қўйсам-ей,
кетаман, дейди.
Кетма жоним, мен ёлвориб сўройин,
Тилим учи билан
Новвот беройин...

Махфират АТОЕВА.

ФУТБОЛ

ЭСКИ «КАСАЛЛИК»

Биринчи лига коллективлари навбатдаги тур учрашувларини ўтказдилар. Энг йирик ҳисоб Бокуда қайд этилди. Ўйинлар жадвалининг иккинчи поғонасида бораётган «Геолог» командасини қабул қилган «Нефтчи» футболчилари ажойиб, ҳужумкор ўйин кўрсатдилар. Улар меҳмонларни олти маротаба ўйинни майдон марказидан бошлашга мажбур этишди. Бу мавсумдаги энг йирик ҳисобдир.

Оржоникидзе спартакчилари ҳам бу турда яхши ўйнадилар. Улар Краснодарда маҳаллий «Кубань» клубини 2:0 ҳисобида мағлубиятга учратишди.

Энди пахтакорчиларнинг ўйинига тўхталайлик. Ҳамюртларимизга хос азалий бир «касаллик» бор: улар кўп ҳолларда ўзгалар майдонида ёмон ўйнайдилар. Бунга чек қўйилган тақдирда «Пахтакор» аллақачон биринчи лига ғолиби бўлиб, кучлилар сафида мустаҳкам жойлашиб оларди. Команда устозлари негадир бунга эриша олмаяптилар. Оқибати эса ёмон бўлаяпти. Командамиз гоҳ кўтарилиб, гоҳ пасайиб, энг зарур пайтларда қимматли очколарни бой бераяпти.

Пахтакорчиларга хос мазкур «касаллик» бу йил ҳам такрорланмоқда. Улар ўз майдонларида қаторасига икки бор ғалаба қилиб, тўртинчи ўринга чиқиб олишган эди. Афсуски, сафардаги икки учрашувдан бир очко қўлга киритилиб, уч очконинг бой берилиши қимматга тушди: ҳамюртларимиз яна қуйига тушиб кетдилар.

Тўғри, Горькийнинг «Локомотив» ва Воронежнинг «Факел» командалари билан сафарда бўлиб ўтган учрашувларда пахтакорчилар ҳисобни биринчи бўлиб очишга эришдилар. Масалан, Галеев Горькийда 6-дақиқада, Шквирин эса Воронежда 4 дақиқада майдон эгалари дарвозасини аниқ нишонга олишди. Афсуски, ҳамюртларимиз шундан сўнг ҳужумни сусайтириб, ташаббусни рақибларига бериб қўйдилар.

Футболда «Энг яхши ҳимоя ҳужумдир» деган ажойиб ибора бор. Ҳамюртларимиз ана шу ҳақиқатни нима учундир унутиб қўймоқдалар. Команда устозлари эса уларни қаттиқ курашга чоғлай олмаяптилар. Бундай ўйинлар билан олий лига у ёқда турсин, ҳатто биринчи лигада ҳам мустаҳкам жойлашиб олиш мушкул. Команда устозлари ва футболчилар буни унутиб қўймасликлари керак.

Энди бу турнинг бошқа учрашувларида қайд этилган натижалар билан танишинг: «Зенит» — Шинник» — 0:1, «Нистру» — «Кузбасс» — 2:0, Металлург» — «Локомотив» (Москва) — 0:0, «Локомотив» (Горький) — «Қайрат» — 3:2, «Динамо» (Сухуми) — «Котайк» — 1:0.

Пахтакорчилар навбатдаги икки учрашувни ўз майдонларида ўтказадилар. Улар 6 майда Ставрополнинг «Динамо», 9 майда эса Ростовнинг «Ростсельмаш» командаларини қабул қилишади.

Т. СОЛИЕВ,
О. ҒАФУРОВ.

Муҳаррир ўринбосари
Н. ЁҚУБОВ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

2 МАЙ, ЧОРШАНБА

● ЎзТВ I

9.00 «Ассалому алайкум». Мусиқий кўрсатув.

*

10.00 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. Болалар учун фильм. «Мио, болажоним, Мио» (СССР — Швеция).
11.35 «Байрам табассуми». Телевизион миниатюралар театри (такрор.).
12.35 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қувноқлар ва зукколар». Тошкент чет тиллар педагогика институти ва Тошкент халқ хўжалиги институти командалари учрашадилар. Чорак финал.
14.25 Бухоро вилояти Коғон шаҳри «Сайёд» эстрада ансамблининг концерти.

* * *

17.40 Кўрсатувлар тартиби.
17.45 «Май гуллари». Тошкентдаги 483-болалар боғчасида тарбияланувчиларнинг чиқиши.
18.15 «Холодильникда кимдир бор». Бадиий фильм («Грузияфильм»).
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Юлдуз Усмонова куйлайди.
20.25 Кинолавҳа.
20.30 Москва. «Время».
21.00 «Борлиқни безатар яна гўзал Май». Концерт.
22.00 «Ахборот».
22.20 «Келинг, бир кулишайлик». Юсуфжон қизиқ хотирасига бағишланади.
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.05 «Дўстлик» программаси (рус тилида).
19.05 «Тўрғай». Бадиий фильм («Ленфильм»).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.00 «Санъат усталари». Композитор Хайрулло Абдуллоев.
22.45 «Муҳаббатим, қайғум менинг». Бадиий фильм (СССР — Туркия, рус тилида).

● МТ I

7.30 «ТСН». Янгиликлар телевизион хизмати.
7.45 «Қумликдаги дарахтлар». Телевизион ҳужжатли фильм (Вильнюс).
8.25 «Сеҳргар билан учрашув». Мультфильм.
8.45 «Роппа-роса уч минут кам». Бадиий фильм.
10.00 СССР халқларининг қўшиқлари ва рақслари.
10.35 Киноафиша.
11.35 Ғалабанинг 45 йиллигига. «Маршал Рокоссовский. Ҳаёти ва давр». Ҳужжатли фильм.
13.05 «Ранг-баранг Май». Болалар концерти.
13.50 «Циркни ҳамма севади». Свердловскдан кўрсатилади.
14.35 «Камалак жилолари».
15.50 Лайма Вайкуле концерти.
16.55 Футбол. СССР кубоги. «Локомотив» (Москва) — «Динамо» (Киев). Финал.
18.50 «Оқ йилқи». Телевизион ҳужжатли фильм (Фрунзе шаҳри).
19.10 «Лабиринтга кириш». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. Премьера.
20.30 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
21.00 Коллаж (реклама, ахборот, эълонлар).
21.05 П. И. Чайковский. Фортепьяно ва оркестр учун 1-концерт.
21.50 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Финал группалари командалари учрашуви. Швейцариядан олиб кўрсатилади. 2 ва 3-даврлар.

● МТ II

7.30 Эрталабки гимнастика.
7.45 «Русские узори» халқ чолғу оркестрининг концерти.
8.25 А. Твардовский. «Улкан ва мўъжаз Ватан ҳақида». Фильм-концерт.
9.10 «Мўътабар қудуқ». Ҳужжатли фильм премьераси (Узоқ Шарқ кинохроника студияси).
9.40 Мультфильмлар: «Петя ва Қизил Шапкача», «Шўх мушукча».
10.05 «Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар» (ГДР).
11.05 «Умид шамоли». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
12.20 Узлуксиз фильмлар: Мультфильмлар. «Бумбараш». Икки серияли телевизион бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия). (15.45) — Мультфильмлар. «31 июнь». Икки серияли телевизион бадиий фильм («Мосфильм»).
18.25 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Финал группалари командалари учрашуви. 1 ва 2-даврлар. Швейцариядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (19.10) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Биз расм чизамиз».
20.05 «Севги ва баҳор». Концерт.
20.30 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати (сурдо таржимаси билан).
21.00 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Финал группалари командалари учрашуви. 3-давр. Швейцариядан кўрсатилади.
21.45 «Юлдузлар порлаганда...». Фильм-концерт («Лентелефильм»). Премьера.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»—
«СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб. — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р — 10054 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. 1184. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12